

Tidskrift för

SCHACK

6

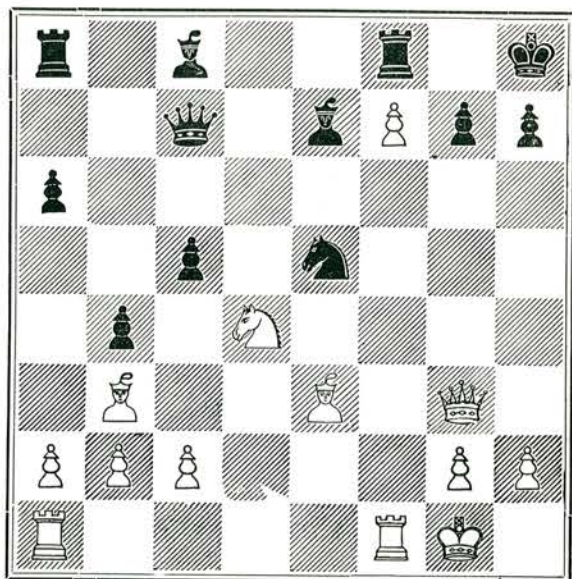
Årgång 74

Juli – Augusti

1968

Stort SM-
reportage

Aktuella
debatt-
inlägg

Hur forcerar vit vinsten?

I Sverige

3:—

inkl. oms.

I detta nummer: Dragoslav Andric
berättar om kandidatmatcherna

Tidskriftskommitté:

Ansvarig utgivare Fil. dr Eric Uhlin, tel. 0303/102 51
Ekonomichef Arne Berggren, tel. 031/14 64 54
Redaktion Bertil Gedda, tel. 031/53 81 04
Ägare Sveriges Schackförbund
Prenumerationspris inom Europa Kr. 25:—, utom Europa \$ 6:—
Lösnummerpris i Sverige Kr. 3:—

INNEHÅLL

	sid.		sid.
Inbjudningar m. m.	161	Omslagsdiagrammet	175
Kongressen	162	Om arrangemangen i Malmö	176
SM 1968	163	Seger för Spassky	177
Anders Wirgren ny juniormästare ..	167	Ungdomsschack	178
Juniörernas träningsläger	169	Angående referering av schack	179
Litet SM-pytt i panna	169	Partier	180
Danmarksbrev	170	Distriktsnytt	187
Korr-schack	171	Studier	188
Utlandet	172	Boknytt	189
Toppmatcher i närbild	173	Problem	190
		Hilding Fröberg 50 år	192

Senaste nytt:

Enevoldsen: Verdens Bedste Skak, del II	inb.	16:25
Grob: Englund-Gambit	häft.	11:70
Kühnle: Leysin 1967, Clare Benedict Cup	häft.	7:20
Engelhardt: Schach-Taschen Jahrbuch 1968—69	inb.	17:70
Euwe: Theorie der Schacheröffnungen, 11/12	häft.	23:70
Petronic: Bamberg 1968 (1. Keres)	häft.	4:50
Petronic: Manila 1968 (1. Gligoric)	häft.	4:50
Petronic: Kandidatmatcher 1968: Spasskij—Geller, Gligoric—Tal, Larsen—Portisch	häft.	3:75
Petronic: Matcherna Jugoslavien—Rumänien och —Ungern	häft.	2:50

Bestsellers:

Kramer-Postma: Das Schachphänomen Robert Fischer	inb.	40:40
Keres: Ausgewählte Partien 1931—1958	inb.	41:25
Feenstra-Kuiper: Hundert Jahre Schachturniere 1851—1950	inb.	49:50
XVII:e Schacholympiade Havanna 1966	inb.	26:70

Diverse:

Schackbräden, klubbmodellen, masonit		3:75
Schackpjäser, klubbmodellen, i kraftig pappkartong		7:50
Schackpjäser, klubbmodellen, i kraftig pappkartong, med filt		9:50
Schackprotokoll, neutrala	pr 1000 st.	29:—
Schackprotokoll, med namntryck	pr 3000 st.	105:—
	pr 5000 st.	145:—
Inbindning av årgångar av Tidskrift för Schack (se annons i 4/68) ..		15:—

Omsättningsskatt tillkommer! — Snabba leveranser!

Vänd Er med förtroende till:

SKÅNES SCHACKFÖRLAG

Box 22016 - Postgiro 63 19 45 200 63 MALMÖ Tel. 040/545 03, 562 60

KÖP ÅRSBOKEN!

Den nya årsboken är nu tryckt. Den är röd till färven och är späckad med 56 sidor intressanta schackspörsmål. Förutom verksamhetsberättelser, adressregister m.m. återfinns många intressanta artiklar skrivna av våra mest kända schackskribenter. Du kan läsa om hur det "känns" att ranka ett landslag, vad som har hänt på korr-schackfronten, vilka problem som inkommit till Sveriges Schackförbunds jubileumsproblem-tävling och vad problemschack innebär. Tycker Du bättre om partier så finns i årsboken nära tio mer eller mindre kommenterade partier med ställningsbilder. Är Du intresserad av ungdomsschack skall Du genast läsa Lars Bäckströms utmärkta artikel "Råd och vinkar för ungdomsledare", där Du på ett lättläst sätt får reda på vad en ungdomsledare i schack bör tänka på.

Den nya årsboken har genast kallats "Schackförbundets lilla röda". Jämförelser med "Maos lilla röda" haltar något. I årsboken står inga levnadsregler eller hur Du skall bära Dig åt för att bli en renlärig schackvän. Men den är full av uppgifter som Du inte kan undvara om Du är intresserad av svenskt schack av idag. För det är Du väl?

Rekvirera årsboken från Folke Rogards Bokfond genom att sätta in kronor 5:30 (oms. frakt. inkl.) på postgiro 21 22 Örebro. Nu!!

Junior-SM i korr-schack 1969

Juniorer födda 1950 eller senare inbjudes härmed till det tredje svenska juniormästerskapet i korrespondensschack. Anmälan senast den 10 oktober 1968 genom insändande av startavgiften kr 5 till A. E. Axelson, postgiro 5 20 52, Linköping 6. Start i semifinalomgångarna omkring den 1 november 1968.

Skolungdomens individuella riksmästerskap

för 1968 börjar fredagen den 27/9 kl. 18 i Excelsiorsalen KFUM, Västerås, och avslutas den 29/9. Tre åldersgrupper. Anmälan med uppgift om skola och ålder samt uppgift huruvida förläggning önskas skall insändas till kansliet i Stockholm senast i mitten av september.

Tredje Malmgren-turneringen i Uppsala

Upplands SF, Upsala allmänna SS och Akademiska SK inbjuder Sveriges schackspelare — oavsett klasstillhörighet — till tredje Malmgren-turneringen i Uppsala. Tävligen spelas tiden 1—6 januari 1969 i form av en Monrads-turnering.

Startavgiften har preliminärt bestämts till 40 kr. Priser: 600, 300, 200, 150, 100 kr, och därtill kommer hederspriser. Anmälningar till USF:s kassör A. Berndtsson senast den 13/12 1968.

Åke Reifors död

Förutvarande direktören vid Volvos inköpsavdelning, Åke Reifors, har avlidit i Södertälje i en ålder av 63 år. Vid sitt frånfall var Reifors stödjande medlem i Sveriges schackförbund. Hans livliga och mångsidiga schackintresse gjorde honom under hans göteborgstid till en förgrundsgestalt inom stadens schackliv. Hans insats när det gällde att skapa den ekonomiska grundvalen för interzonturneringen 1955 var av avgörande betydelse. Hans sviktande hälsa hindrade honom tyvärr att åtaga sig de ledaruppgifter, som annars tedde sig helt givna för honom. För sina insatser inom Göteborgs schackliv utnämndes han till hedersledamot i Göteborgs Schackförbund liksom i sin klubb, SS Manhem. Reifors efterlämnar minnet av en schackentusiast av renaste vatten, auktoritativ och principfast men också en vänlig och vänsäll människa.

E. U.

†

ISIDOR WIKSTRÖM

Den 1 mars 1968 avled Isidor Wikström, Södertälje, i en ålder av 88 år. Trots ett stort fysiskt handikap genom en olyckshändelse i ungdomsåren, då Wikström förlorade det ena benet, har han en lång följd av år varit en mycket god funktionär och god tillgång för Södertälje SS och Mälardalens SF. Inom Södertälje SS har han haft olika uppdrag, bl.a. ordf. 1923.

Sveriges Schackförbunds 52:a kongress präglades av stor enighet och förhandlingarna kunde slutföras ovanligt snabbt. Endast ett par frågor — medlemsavgiften och allsvenska serien — blev mera ingående diskuterade, men också i dessa fall följde man med stor majoritet de av Centralstyrelsen framlagda förslagen.

Efter hälsningsanförande av landshövding Per Eckerberg samt minnesord över de bortgångna medlemmarna Åke Reifors och Carl Kronberg valdes borgmästare Sven Lutteman till kongressordförande med Sören Björnert som suppleant.

Förbundsordföranden Nils Kellgren gjorde sedan en del kommentarer i anslutning till verksamhetsberättelsen samt de av Cs framlagda förslagen. Rekryteringskampanjen har gett ett gott resultat, men trots de statliga anslagen är ekonomin alltjämt svag. Det är av vikt att så många juniorer som möjligt inregistreras som medlemmar, och likaså måste man snart se till att klubbarna skaffar sig mera tidsenliga spellokaler.

Sedan Cs beviljats ansvarsfrihet, diskuterades avgiftsfrågan livligt, trots att styrelsen inte funnit någon anledning att föreslå någon höjning. Mot ett förslag om höjning med en krona segrade styrelsens förslag (oförändrad avgift) med röstsiffrorna 16—8.

Kongressen 1969 förläggas till Sundsvall med Medelpads SF som arrangör, och preliminärt bestämdes att Nässjö SK svarar för kongressen 1970.

Beträffande lotteriet bestämdes i enlighet med styrelsens förslag, att antalet lotter skall minskas till 80.000. Om möjligt skall allt vara klart för försäljning redan i oktober månad och smälottorna skall bytas ut mot större, mer lockande, t.ex. resor.

Det föreliggande förslaget beträffande allsvenska serien godkändes också efter en grundlig diskussion. Tävligen skall omfattas två zoner, en norra och en södra, varvid varje zon uppdelas i flera grupper. Resp. zonavinnare möts slutligen i en dubbelrondig final gällande svenska lagmästerskapet. Lagens storlek blir 8 man och skall bestå av rena klubbtag. Varje distrikt äger rätt att deltaga med ett lag, varvid årets mästarlag bör ges företräde. Serien startar nu i höst. Startavgiften är 100 kr per lag, och varje lag svarar själv för en resekostnad upp till 300 kr för fyralagsgrupper och 400 kr för sexlagsgrupper. Överskjutande resekostnader för lagen jämte resekostnader för semifinaler och final bekostas av landsförbundet. På förslag av Börje Jansson bestämdes, att en kommitté på tre personer närmare skall utarbeta detaljerna för Allsvenskan nästa år.

Vidare beslöts, att förbundskaptensposten skall göras permanent samt att nästa års nordiska kongress anordnas i Lidköping 22/7—2/8.

I anslutning till ungdomskommitténs årsberättelse framhöll riksinstruktören Lars Bäckström vikten av att de unga spelarna knyts som medlemmar till organisationerna samt att distrikten bevakar möjligheterna att erhålla kommunalt anslag för sin verksamhet. Flera av våra juniorer har det senaste året haft framgångar i tävlingar utomlands. Nästa år anordnas junior-VM i Stockholm, och då har två svenska spelare rätt att delta.

Valen

Centralstyrelse: Ordf.: Nils Kellgren, Stockholm, vice ordf. Ernst Åhman (nyvald efter J. E. Ekelund som avsagt sig), andre vice ordf. Sören Björnert, Boxholm (nyvald efter Erland Elofsson som avsagt sig), vidare (i bokstavsordning): Henry Andersson, Stockholm, Olov Carlberg, Örebro, C. G. Carlsson, Nässjö, Jacob E. Ekelund, Tore Johansson, Klemensnäs, Sven Klerstam, Malmö, Wilhelm Lindström, Norrtälje, Harald Norell, Södertälje. Suppleanter: Kenneth Abrahamsson, Stockholm (nyval), Sture Hedberg, Stockholm (nyval).

Revisorer: Rolf Pålsjö och Anders Svensson, båda Göteborg, med Hans Göran Franck, Stockholm, och Nils Lindwall, Linköping, som suppleanter.

Nordiska SF: Nils Kellgren och Ernst Åhman.

FIDE: Folke Rogard med Nils Kellgren som suppleant.

ICCF: Erik Larsson, Nykvarn.

Ungdomskommittén: ordf. Sixten Eriksson, Stockholm, ledamöter Birger Elm, Lessebo, Tore Johansson, Klemensnäs, Harald Norell, Södertälje.

Valberedning: Börje Jansson (sammankallande), Thord Utterman.

B. G.

Årets sverigemästargrupp var väl något svagare än fjolårets, bl.a. saknades Martens och Lundin. Men tävlingen blev ovanligt spännande; inte förr än när näst sista rondens spelats, kunde man med någon grad av säkerhet utpeka slutsegraren. SM 1968 blev också en bekräftelse och fortsättning på den tidigare inledda generationsväxlingen. Ur "de gamla klubb" ver det bara Zandor Nilsson som hängde med ordentligt, Martin Johansson och Kristian Sköld något så när. Ekenberg och Fridh hamnade ohjälpligt i det slagna fältet, den senare dock efter en god andra halvlek.

Överraskningarna var inte många och till dem hör under inga förhållanden Börje Janssons seger men väl Sven Platzacks fina insats. 9 poäng i debuten med bl.a. sådana skalper som Zätas, Hörbergs och Ekenbergs. Ystadspojken är en glad kämpe, som spelade sitt första remiparti i näst sista rondens!

Av de 120 partierna slutade endast 43 remi och det var den obesegrade 1968 års sverigemästaren som hade flest. Han spelade som vanligt mycket säkert och var väl i allvarlig förlustfara bara i ett enda parti. Börje Jansson är 26 år och har således 7—8 år kvar till den ålder, då schackmästarna brukar nå sin fulla kraft. Hans spel ger anledning till stora förhoppningar.

Sverigemästargruppen

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	poäng	plac
1. Gunnar Carlberg	×	0	0	1/2	1	0	0	0	0	1/2	1	0	0	0	0	1/2	3 1/2	16
2. Bengt Hörberg	1	×	1/2	0	1/2	0	1	1	0	1/2	0	1	0	1	0	0	7 1/2	9
3. Hans Ek	1	0	×	1/2	0	1/2	1/2	1	0	1	0	1/2	1/2	1/2	0	0	6 1/2	11
4. Åke Olsson	1/2	1/2	1/2	×	1	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	0	10	4
5. Sven Platzack	0	1	1	0	×	1	1	1	0	1/2	1/2	1	1	0	1	0	9	6
6. Ove Kinnmark	1	1/2	1/2	1/2	0	×	0	1	1	1/2	0	1	1/2	1	1/2	1/2	8 1/2	8
7. Zandor Nilsson	1	1	1/2	1/2	0	1	×	1/2	1/2	1	0	1/2	1	1	1	1/2	10	3
8. Bengt Andersson	1	0	0	0	0	1/2	×	1/2	0	0	1	0	1/2	1	1/2	0	5	14
9. Göran Broström	1	0	1	1/2	1	0	1/2	1/2	×	1/2	1	1	1/2	1	1	1/2	10	2
10. Kristian Sköld	1	1	0	1/2	1/2	1/2	0	1	1/2	×	1/2	1	1	0	1/2	1/2	8 1/2	7
11. Martin Johansson	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1	1	0	1/2	×	1	0	1/2	1/2	1/2	9	5
12. Anton Fridh	0	1	1/2	0	0	0	1/2	0	0	0	×	1/2	1	0	1/2	0	4	15
13. Rune Litsberger	1	0	1/2	0	0	0	1/2	0	1	1/2	0	1	1/2	×	1/2	0	5 1/2	13
14. Lennart Ljungqvist	1	1	1/2	0	1	0	0	1/2	0	1	1/2	0	1/2	×	0	1/2	6 1/2	10
15. Bengt Ekenberg	1	0	1/2	0	0	1/2	0	0	0	1/2	1/2	1	1	1	×	0	6	12
16. Börje Jansson	1/2	1	1	1	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	×	10 1/2	1	

För Göran Broström, som nu två år i rad vunnit det öppna mästerskapet och i fjolårets tävling gjorde flera fina partier, blev 1968 års SM det verkliga genombrottet. Han låg länge i täten och slutade tillsammans med Z. Nilsson och Åke Olsson 1/2 poäng efter Börje Jansson. Zäta spelade som alltid starkt i anläggningen och idérikt i mittspelet men förivrade sig (inte så ovanligt det heller) i några partier. Åke Olsson började fint med tre raka, spelade sedan lika många remier och mötte i sjunde rondens sitt öde i partiet mot Börje Jansson, som tillfogade stockholmaren dennes enda nederlag. I fortsättningen spelade Åke starkt men försiktigt och skulle hamnat 1/2 poäng efter Broström och Zäta om

inte Fridh i sista rondens avböjt ett remi-
anbud och sedan förlorat.

En poäng efter tåtklungan kom så Martin Johansson, som spelade mindre säkert än vanligt och förlorade mot ungdomarna Broström och Litsberger, sedan han startat med tre raka ettor, bl.a. mot Zäta och Kinnmark. Martin spelade också remi mot bl.a. Carlberg, Ekenberg och Ljungqvist, vilkas poängskörd i övrigt inte var så imponerande. Platzack slutade på samma poäng som Martin och spelade i sista rondens ett av sina få remipartier mot denne.

Sköld och Kinnmark fick båda 8 1/2 poäng, vilket för den förre innebär 1/2 och för den senare 1 poäng mer än förra året. Kinnmark tog emellertid betydligt större

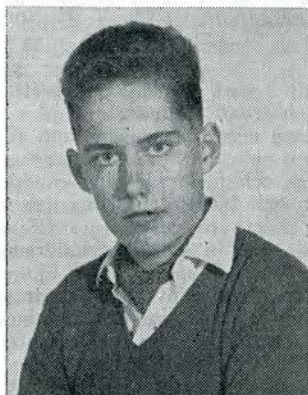

Börje Jansson

risker i år och hade många intressanta partier, det vackraste mot Broström. Sköld spelade fler remier än man är van vid men visade i några partier sin kända talang.

Bengt Hörberg började med två vinster, spelade också i fortsättningen högintressant schack men gjorde det ibland för svårt också för sig själv. Mot slutet av turneringen visade han tydliga trötthetsymptom och förlorade tre av de fem sista partierna, mot Sköld, Fridh och Ljungqvist. 50 vinstprocent är under Hörbergs schackliga kunskaper men ungefär rätt i förhållande till hans turneringspraktiska spel.

Av övriga deltagare var Ek och Ekenberg svåra besvikelser, Ekenberg ryckte dock upp sig till något av sin vanliga spelstyrka under turneringens senare del. Litsberger gjorde också sämre ifrån sig än förra året men glimtrade till bl.a. i partiet

Sven Platzack
fighter som överraskade

mot Martin Johansson. Ljungqvist och Bengt Andersson gjorde ungefär de resultat man väntat, Fridh och Carlberg sämre än väntat.

I mästarlassen överträffade nordiske juniormästaren Ulf Andersson från Arboga de långt ifrån små förväntningar man hade på honom. Han vann sin grupp i ren utklassningsstil med 10 vinster och 2 remier. Anmärkningsvärt är att denne sjuttonåring i trånga ställningar besitter ett tålmod som många äldre spelare saknar. Hans kombinationsförmåga är inte unik; bland yngre schacktalanger brukar just offerspelet dominera. Men rutinen, förmågan att värdera ställningar och den taktiska begåvningen gör att man tror på en stor framtid för denne yngling, vilkens göranden på brädet ofta följdes av en större publik än SM-gruppens.

Ulf Andersson

Näst överlägsnast var Bengt Andersson, SS Manhem (f.d. Kristallen), som vann sin grupp på 10 poäng och hade segern klar redan före näst sista ronden. Han fick sällskap till sverigemästargruppen av klubbkamraterna Ove Alfredsson, som med sin taktiska förmåga firade triumfer, och Ernst Åhman. Detta innebär, att göteborgsföreningen nästa år har fyra platser i sverigemästargruppen, eftersom Ove Kinnmark i år hävdade sin plats med god marginal.

I första mästargruppen ställde Håkan Åkvist upp som favorit men snubblade i en vunnen avbrottsställning, vilket reducerade hans chanser väsentligt. I stället tog Reedik End en till synes betryggande ledning, men i elfte och tolfte ronderna rådde han ut för nederlag och det blev spännande igen. End tog sig emellertid samman i slutronden, gjorde som svart ett positionellt pjäsoffer och vann i stor stil.

Det blev avlösning på mästarinnetronen, som Florence Assmundsson fick avstå till Solveig Haraldsson från Skänninge. 1966 års segrarinna, Naima Johansson i MAS, blev trea och femtonåriga stockholmskan Ulla Bomgren fyra.

Old boysklassen vanns välförtjänt av Georg Lenning, som uppenbarligen besitter en spelstyrka över den vanliga i klass II.

Erik Lundin vann den krävande blyxturneringen (28 partier på en dag) före Åke Olsson och Ove Kinnmark. Tävligen samlade i år 150 deltagare, som först spelade i femton grupper från vilka trettio spelare gick till semifinal. Från de tre semifinalgrupperna gick så sex man till slutspelen, som genomfördes med dubbla ronder.

Om juniortävlingen berättas på annan plats i TFS.

Slutintycket av 1968 års tävlingar är att svenskt schack är på god väg upp ur den vågdal, vari det befunnit sig under hela efterkrigstiden. Det tar väl ännu några år innan våra ungdomar fått tillräcklig internationell rutin, men med ordentliga spelmöjligheter är de inte sämre än sina utländska konkurrenter.

Ernst Åhman

Mästarlassen

Grupp 1: 1) Reedik End, Wasa SK 8½ poäng, 2) Håkan Åkvist, Eksjö SK 8, 3—5) Bo Göransson, Västerås ASK, Elmar Vendelin, Sandvikens SK och Sven Carlsson, Västerås ASK 6½, 6—8) Gert Svensson, Skänninge SK, Olov Svensson, Kristallens SK och Allan Werle, SASS 6, 9—11) Per Helmertz, MAS, Lennart Jönsson, SS Manhem och Lars Falk, Uppsala ASS 5½, 12) Erik Wilkeborg, Avesta SS 4½, 13) John Pettersson, Söderhamns SS 3 poäng.

Grupp 2: 1) Ernst Åhman, SS Manhem 9 poäng, 2) Arne Burehäll, Södra SS 8½, 3) Leho Sepp, Jakobsbergs SK 7, 4) Daniel Ponce de Leon, Schack 27/Kamr. 6½, 5—6) Kjell Vannerud, Tibro SS och Hubert Johansson, Kristallens SK 7, 7—11) Sune Dahnberg, Falkenbergs SS, Björn Johansson, Arboga SK, Nils Törnblom, Hägerstens SK, O. W. Johansson, SS Delectus och Egon

Bergman, Gnarps SK 5½, 12) Gunnar Holmberg, Nässjö SK 4, Sixten Cederlind, Karlskoga SK 3½ poäng.

Grupp 3: 1) Ulf Andersson, Arboga SK 11 poäng, 2) Mats Hylén, Åstorps SS 8, 3—5) Arvid Åhrén, Forshaga SK, Bo Eriksson, Uppsala ASS och Gunnar Andersson, Norrköpings SS 7, 6) Karl-Erik Bodin, Svartöstadens SS 6, 7—9) Gunnar Eidenfeldt, Schack 27/Kamr., Lars Hedlund, Wasa SK och Karl Johansson, SS Manhem 5½, 10) Leonard Lindberg, Wasa SK 5, 11) K. E. Gannholm, Burs SK 4, Kurt Lagerquist, SASS 3½, Bo Plato, MAS 3 poäng.

Grupp 4: 1) Bengt Andersson, SS Manhem 10 poäng, 2) Göran Sperber, Uppsala ASS 8½, 3) Magnus Wahlbom, Lunds ASK 8, 4—5) Martin Berglund, Katrineholms SK och Bengt Hammar, Mjölby SS 7½, 6) John Ljungdahl, Hälsingborgs SK 7, 7) Lennart Sahlin, Wasa SK 6½, 8) Sten Säfholm, Wasa SK 5½, 9) Karl Nilsson, Rödeby SK 5, 10) Helge Österberg, Slottsbrons SK 4½, 11) Berthold Nyberg, SASS 3, 12—13) Harry Stedt, Jönköpings SS och Ragnar Byström, Smedjebackens SK 2½ poäng.

Grupp 5: 1) Ove Alfredsson, SS Manhem 9 poäng, 2) Sture Nyman, Stockholms SS 9, 3—4) Jan Frise, Lunds ASK och Örjan Hammarberg, Uppsala ASK 8, 5) Lars Andersson, Ulricehamns SK 7½, 6—8) Axel Ornstein, Malmbergets SS, Jonny Ivarsson, Degerfors SS och Haldo Nilsson, Borlänge SK 6, 9) Sven Gunnar Samuelsen, Schack 27/Kamr. 5½, 10) Erik Kjellberg, Kneippbadens SK 4½, 11—12) Olle Nilsson, Eskilstuna SK och Göthe Gustavsson, Emmaboda SS 3, 13) Olle Appelkvist, Enske-Pjäsen 2½ poäng.

Första klassen

Grupp 1: Hans Viberg, Köpings SS 6½ (till M), Ingvar Persson, Eslövs SK 5½, Gunnar Högerberg, Hägerstens SK 5½.

Grupp 2: Ingvar Carlsson, Linköpings ASS 7 (till M), Tore Tjäder, Lunds SK 6½, Egon Marklund, Växjö SK 6½.

Grupp 3: Erik G. Svensson, Uddevalla SS 8 (till M), Lars Lindgren, Örebro SS 7½ (till M), Tomas Marinus, SS Manhem 5½.

Grupp 4: Reine Lindström, Jakobsbergs SK 6½ (till M), Jan Grahn, Hägerstens SK 6½, Tore Gannholm, Burs SK 5.

Grupp 5: Tor Jäderberg, Schack 27/Kamr. 7½ (till M), Staffan Hedman, Skellefteå SK 5½, Leif Isaksson, Hallsbergs SS 5.

Grupp 6: Leif Ivarsson, Arboga SK 7 (till M), Ove Nilsson, Kristallens SK 7, Robert Danielsson, Landskrona SK 5.

Grupp 7: Sture Arnesson, Sätters SK 7^{1/2} (till M), Bengt Jakobsson, Täby SK 6, Olle Jönsson, Lönsboda SK 5^{1/2}.

Grupp 8: Claes Bergström, Locknevi SK 7 (till M), Sven Rosell HASK 6, Rolf Nilsson, Malungs SK 5.

Grupp 9: Oscar Gladh, Almhults SK 6 (till M), Avo Raud, Uppsala ASK 6, Helge Bengtsson, Varbergs SK 5^{1/2}.

Grupp 10: Ingvar Jonsson, Hallsbergs SS 7 (till M), Bengt Eskilsson, Värnamo SK 6, Sven Andersson, Motala SS 5^{1/2}.

Grupp 11: Risto Rantalainen, Västerås SK 7^{1/2} (till M), Arvid Sundin, Schack 27/Kamr. 6^{1/2}, Georg Flink, SK Kamr. Gbg 6.

Grupp 12: Sten Englund, Vällingby SS 7 (till M), Ulf Svanquist, Ärjäns SK 7, Roland Lindquist, Norrköpings SS 5^{1/2}.

Grupp 13: Ove Petersson, Uråsa SK 6 (till M), Tore Johansson, Clemensnäs SK 5^{1/2}, Arne Wallenberg, Vaggeryds SK 5^{1/2}.

Andra klassen

Grupp 1: Åke Sandklef, Perstorps SS 7 (till I), Arnold Blidberg, Ulricehamns SS 6^{1/2}, Åke Karlsson, Katrineholms SK 6.

Grupp 2: Christer Jonsson, Piteå SK 7 (till I), Lars Frykvall, Avesta SS 6^{1/2}, Sture Gustavsson, SK Fenix 6.

Grupp 3: Bengt Wrighed, Osby SK 7^{1/2} (till I), Björn Tornefjell, Kneippbadens SK 6^{1/2}, Knut Johansson, Ludvika SK 6^{1/2}.

Grupp 4: Bo Kyhle, Schack 27/Kamr. 7^{1/2} (till I), Ingemar Malmström, Rockadens SK Nyköping 6, Inge Ehn, Upplands-Väsby SK 6.

Grupp 5: Tomas Carnstam, Landskrona SK 7 (till I), Björn Mossberg, Växjö ASS 6^{1/2}, Jan Berglund, Solna SS 6.

Grupp 6: Jan Olof Norberg, Solna SS 7 (till I), Bengt Candefors, Haringe SS 6, Lars Didriksson, Skänninge SK 6.

Grupp 7: Stig Schön, Köpings SS 8 (till I), Alfred Forsell, Södertälje SS 6^{1/2}, Robert Danielsson, Kristallens SK 6^{1/2}.

Grupp 8: Lars Borgström, SS Manhem 7^{1/2} (till I), Harry Karlsson, Kneippbadens SK 6, Nils Hallqvist, Trelleborgs SK 6.

Grupp 9: Tony Engelbrecht, Södertälje SS 6^{1/2} (till I), Gunnar Polhede, Schack 27/Kamr. 6^{1/2}, Bengt Knutsson, Växjö SK 6^{1/2}.

Grupp 10: Timo Karlsson, Jakobsbergs SK 7 (till I), Kurt Andersson, Kneippbadens SK 6^{1/2}, Ernst Persson, SK Kamr Gbg 5^{1/2}.

Grupp 11: Lars Forsberg, Svartöstadens SS 7 (till I), Sven Eriksson, GSS/Amatörerna 6^{1/2},

Herman Fält, Arboga SK 6^{1/2}.

Grupp 12: Bengt Lundberg, Munkfors ASS 6^{1/2} (till I), Börje Lindberg, SK Kamr Linköping 6^{1/2}, Hans Stern, Jakobsbergs SS 6.

Grupp 13: Stig Andersson, Skoghalls SK 9 (till I), Erik Wihlén, Hägerstens SK 7^{1/2} (till I), Åke Ohlin, SK Fenix 7.

Grupp 14: Anders Sahl, Lundyby SS 7^{1/2} (till I), Alf Isaxon, Lenhovda SK 7, Gustav Källberg, Gävle SK 6^{1/2}.

Grupp 15: Hans Pettersson, Norrköpings SS 7^{1/2} (till I), Gunnar Larsson, SK Rockaden 6, Knut Jakobsson, Majornas SS 5^{1/2}.

Damklassen

1) Solveig Haraldsson, Skänninge SK 6^{1/2}, sverigemästarinna 1968, 2) Florence Assmundsson, Stockholms SS 5^{1/2}, 3) Naima Johansson, MAS 5, 4) Ulla Bomgren, SASS 4^{1/2}, 5—6) Barbro Stattin, Landskrona SK och Gun Karlsson, SK Rockaden Sthlm 2, 7) Lena Lindholm, Nybro SS 1^{1/2}, 8) Kerstin Johansson, Clemensnäs SK 1.

Oldboysklassen

1) Georg Lenning, Schack 27/Kamr. 8 poäng; Wilhelm Udén, GSS/Amatörerna 6, Esse Kvarnhage, Bollebygd 5^{1/2}, Joel Wahlstedt, Nyköpings ASK, Fridre Andersson, Borlänge SK, Ragnar Olsson, Krylbo SK och Sigfrid Lösnitz, GSS/Amatörerna 5 p.

Blixtturneringen

Finalgruppen: 1) Erik Lundin, Wasa SK 7^{1/2}, 2) Åke Olsson, Wasa SK 7, 3) Ove Kinnmark, SS Manhem 6, 4) Jan-Erik Westman, Wasa SK 5^{1/2}, 5) Göran Broström, Umeå SK 2^{1/2}, 6) Bo Eriksson, Uppsala ASS 1^{1/2}.

Nya rankinglistan

Rankinglistan efter SM 1968 har nu fastställts till följande: 1) Börje Jansson, 2) Zandor Nilsson, 3) Rolf Martens, 4) Martin Johansson, 5) Göran Broström, 6) Åke Olsson, 7) Kristian Sköld, 8) Sven Platzack, 9) Ove Kinnmark, 10) Bengt Hörberg, 11) Hans Ek, 12) Erik Lundin, 13) Ulf Andersson, 14) B. Andersson, Gbg, 15) Ernst Åhman, 16) Ove Alfredsson, 17) Reedik End, 18) Bengt Ekenberg, 19) Lennart Ljungqvist, 20) Rune Litsberger, 21) Bengt Andersson, 22) Anton Fridh, 23) Gunnar Carlberg, 24) Sture Nyman, 25) Arne Burehäll.

ANDERS WIRGREN NY JUNIORMÄSTARE

Årets svenska juniormästerskap blev en uppvisning värd att skåda. På startlinjen stod det yppersta av vår yngsta schackelit, det spelades överlag frejdigt och fränt, gruppsegrar gick till lovande mästärämnen och till sist finalseger till en av de obestridt mest talangfulla av dem alla, den unge skåningen Anders Wirgren. För den som har ögon att se måste det stå klart att schacksporten i landet går en löftrik framtid till mötes.

Anders Wirgren

I de förnämliga tävlingslokalerna fick juniorklassen stora ytor att röra sig på men ändå bara ett par steg till ringside för SM-gruppen eller till mästarklassen, där Ulf Andersson blev ett inspirerande föredöme för sina jämnåriga.

Den nye juniormästaren Anders Wirgren är 17 år och sedan länge trumfess i Lunds Schackklubbs vitala ungdomssektion, vilket inte hindrar att han två år i rad tagit hem även klubbmästerskapet för seniorer. I större sammanhang slog han igenom 1966 i Norrköping — tydligen Wirgrens turstad — då han blev skolmästare i yngsta åldersgruppen. 1967 blev han juniormästare i Skåne och gruppsegrare i SM med uppflyttning till landsförbundets klass I. I år erövrade han 3—4 pris i Skånes starka senior-DM före fullträffen i Norrköping. Wirgren har en allsidig spelstil och fin positionsuppfattning, som säkert kommer att ge honom stora framgångar också i mästarklassen. Närmast skall han i augusti tillsammans med Hylén representera Sverige i en tjeckisk internationell juniorturnering.

Kvalificeringsgrupperna

Sammanlagt startade och fullföljde 107 juniorer. De sex grupperna föreföll någor-

lunda jämnstarka och i görligaste mån hade man försökt sida motståndare efter spelstyrka också i första rondan (för att motverka den annars nyckfulla SB-beräkningen). Man får vara 18 år som högst i JSM och till Norrköping hittade glädjande nog även många av de allra yngsta av våra tävlingsspelare, t.ex. 9-åriga Peter Johansson, som tillhörde Arboga Schackklubbs manstarka trupp. Peter är egentligen knattbrottare — nu debuterade han som tankebrottare och samlade mer erfarenhet än poäng. Det blir säkert fler nästa gång!

I grupp 1 överraskade Falköpings Jaan Eslon med att ta 5 poäng på de fem inledande ronderna. Han släppte därpå några halvpöäng men höll stilen och kunde aldrig hotas. Bra spelade också tvåan Lars-Olof Svensson, men han stoppades av grupp-trean, nordvästskåningen Stefan Ivarsson, som också han tydligt nog har framtiden för sig. Till förhandsfavoriterna hörde Gunnar Hedin och Nils-Göran Nilsson, som besegrades av Eslon och fick nöja sig med fjärde och femte plats.

Kristallaren Kenneth Jessen visade snart var skåpet skulle stå i grupp 2. I rask takt underkuvade han sina farligaste konkurrenter: Ekenberg (fyra), Göran Andersson (fem), Tesgård (sexa) och Age (två). Jessen fick den bästa slutpoängen av alla gruppsegrarna, men också Göran Age kan vara nöjd med sina 80 % och förstaklass-titeln. Vänersborgs Stefan Kärfling är trots sina unga år en JSM-veteran; nu visade han på allvar klorna och tog en fin tredjeplats (remi mot Jessen!).

Wirgren inledde i grupp 3 med seger mot blivande trean Lars Gunnar Lundh. Därpå tog han det lugnt ett par ronder men spurtade sedan oemotståndligt och slutade 1^{1/2} poäng före övriga pristagare i gruppen. Främst bland dem låg Per-Olov Larsson, ett löfte från årets allsvenska skolmästarlag. Några retfulla SB-poäng skiljde för Lundh och Bo Andersson, den senare kanske tyngd av hemmapublikens favorit-skap. Högre upp i prislistan hade man nog väntat sig Peter Ekelund, medan Finias Lars Andersson och Skoghalls Leif Fredriksson tydligt visade att de hör till den "kommande generationen".

I grupp 4 hittade man många välkända juniorer. Bland dem visade stockholmsmästaren Dan Uddenfeldt stor säkerhet och fin balans fram till slutsegern. Tvåan Pär Hammargren och trean Sune Larsson möttes i första rondan med seger för Pär. Fortsättningen blev trevande för dem båda, och de kunde aldrig hinna fatt Uddenfeldt. Ett helt köppel lovande juniorer med Jan Bengtsson i täten hamnade på 5^{1/2} poäng. En honnör vill man gärna ge Rockadens Jan Wennström, färsk tävlingsspelare

och SM-debutant med fint resultat.

Grupp 5 var ovisst intill slutronden. Dan Olofsson ledde till en början men fick i rond 6 ett "blått öga" av Staffan Milles, som gjorde ett kort gästspel i täten. Under tiden samlade den trygga blekingespelaren Bernt Andersson metodiskt sina poäng, medan Hans Friberg levde farligt men ändå skuggade de ledande. Före slutronden låg Dan Olofsson på nytt främst, då han sköts i sank av Degerfors hopp, Gunnar Persson, sexa i gruppen. Slutsegern gick till Bernt Andersson — utan nederlag! — före Friberg, Olofsson och Milles. Femteplatsen tog Umeås Renman.

På spänningen i grupp 6 kunde man inte heller klaga. Ronny Blomdahl från MAS såg ut att gå mot en komfortabel gruppseger, sedan han i fjärde ronden besegrat Kristallens Peter Karlsson. Men Ulf Persson, skolmästaren från Östersund, stäckte hans planer och tog själv ledningen tillsammans med Peter Karlsson. Mellan dessa båda blev det en ren final i sista ronden. Peter vann och blev därmed välförtjänt gruppetta, Blomdahl tvåa och Persson trea. På fjärde plats hittade man den talangfulle norrlänningen Gunnar Bostrom och på femte Värmlands juniormästare Kjell Olof Johansson.

Prislistan:

Grupp 1: 1) Jaan Eslon, Falköpings SS 7^{1/2}, 2) Lars-Olof Svensson, Brömsebro-Jämjö SK 6^{1/2}, 3) Stefan Ivarsson, Kvidinge SS 6 (28), 4) Gunnar Hedin, Farsta ASS 6 (27,75), 5) Nils-Göran Nilsson, Kalmar SK 6 (27), 6) Peter Lundvall, Solna SS 5 (20,75), 7) Dan Hansson, SK Rockaden, Ö-vik 5 (20,25).

Grupp 2: 1) Kenneth Jessen, Kristallens SK, Sthlm 8, 2) Göran Age, Örebro SS 7^{1/2}, 3) Stefan Kärfling, Vänersborgs SK 6 (30,25), 4) Ulf Ekenberg, Hälsingborgs SS 6 (20,50), 5) Göran Andersson, Lunds SK 5^{1/2}, 6) Lars Tegård, Håssleholms SK 5 (23), 7) Sven-Åke Karlsson, Forshaga SK 5 (19,75).

Grupp 3: 1) Anders Wirgren, Lunds SK 7^{1/2}, 2) Per-Olof Larsson, SK Drott, Östersund 6 (29,75), 3) Lars Gunnar Lundh, Gävle SS 6 (28,5), 4) Bo Andersson, Kneippbadens SK 6 (27), 5) Peter Ekelund, Växjö SK 5^{1/2} (28,5), 6) Lars Andersson, Finja SK 5^{1/2} (26), 7) Leif Fredriksson, Karlskoga SK 5 (25,75).

Grupp 4: 1) Dan Uddenfeldt, Vällingby SK 7^{1/2}, 2) Pär Hammargren, Sundsvalls SK 7, 3) Sune Larsson, SK Fenix Borås 6, 4) Jan Bengtsson, Kvidinge SS 5^{1/2} (26,75), 5) Jan Wennström, SK Rockaden, Sthlm 5^{1/2} (24), 6) Åke Lundeqvist, Kristallens SK

Sthlm 5^{1/2} (23), 7) Bo Vikar, Fagersta SS 5^{1/2} (22,5).

Grupp 5: 1) Bernt Andersson, Torskors SK 7, 2) Hans Friberg, SK Kamraterna, Trollhättan 6^{1/2} (35,5), 3) Dan Olofsson, SK Rockaden Sthlm 6^{1/2} (34,5), 4) Staffan Milles, Kristallens SK Sthlm 6^{1/2} (32), 5) Nils Gustaf Renman, SK Rockaden Umeå 6, 6) Gunnar Persson, Degerfors SS 5^{1/2}, 7) N. R. Nilsson, SK Sass Sthlm 5 (15,75).

Grupp 6: 1) Peter Karlsson, SK Kristallen Sthlm 7^{1/2}, 2) Ronny Blomdahl, Malmö AS 7, 3) Ulf Persson, SK Drott Östersund 6^{1/2} (32,75), 4) Gunnar Bostrom, Sundsvalls SK 6^{1/2} (31,25), 5) Kjell Olof Johansson, Ärjängs SK 5^{1/2}, 6) Bo Åkesson, Lunds SK 5 (21,25), 7) Hans-Åke Cedersund, Kneippbadens SK 5 (20).

JSM-finalen

Tre av spelarna i finalen, Wirgren, Jessen och Uddenfeldt, visade sig snart vara de främsta titelaspiranterna. De besegrade varandra inbördes i något som liknade "två slår den tredje". Mot de övriga tillät sig emellertid Jessen en och Uddenfeldt två remier, medan Wirgren inkasserade den ena präktiga helpoängen efter den andra. Så här såg tabellen ut:

1. Wirgren	—	1	0	1	1	1	4
2. Jessen	0	—	1	1/2	1	1	3 1/2
3. Uddenfeldt	1	0	—	1/2	1/2	1	3
4. Andersson	0	1/2	1/2	—	1/2	1/2	2
5. Eslon	0	0	1/2	1/2	—	1/2	1 1/2
6. Karlsson	0	0	0	1/2	1/2	—	1

Det parti som kan ha avgjort finalen spelades i tredje ronden mellan Jessen som vit och Wirgren. Sedan Jessen i Kungsindiskt bytt av i centrum och rockerat långt, fick Wirgren avgörande angrepp längs kungslöparens diagonal, understött av marscherande bönder — ett prov på den nye juniormästarens strategi. Efter fyra ronder hade Wirgren lika många poäng och kunde inte hotas. Det förringar dock inte Uddenfeldts seger över honom i sista ronden.

— o —

Till mästarlassen uppflyttades Wirgren, Jessen och Andersson, alla hade tidigare förstaklassititeln. Gruppsegrarna för övrigt flyttades till klass I liksom Göran Age. Samtliga kommer man helt visst att höra talas om också i fortsättningen — och det gäller även många av de andra pristagarna i JSM 1968.

Lars Bäckström

En flicka, trettio pojkar på sommarens träningsläger

Lena Lindholm från Nybro blev något av en pionjär genom att ställa upp på årets träningsläger i schack och idrott. Det var det tionde läger ungdomskommittén anordnade — och första gången en flicka deltog! Man hoppas nu att detta skall vara en första ansats till att få någorlunda balans på den snedvridna könsfördelningen i svenskt ungdomsschack. Det är bara en fördom att flickor inte spelar schack. Men det gäller att få dem med på noterna!

Lena fann sig fint till rätta och fick nya kompisar i alla de övriga 30 deltagarna — ett urval av det bästa våra distrikt kan visa upp ifråga om unga, ambitiösa spelare. Som lägeretta både i schack och idrott framstod Kenneth Jessen, Stockholm, och han fick ju så småningom också den största framgången i JSM. Men ingen av de 31 låg på latsidan, minsann. Schackträningen togs på fullaste allvar, och man jobbade hårt för att bygga upp den kondition som inte brukar vara svårflirtad när man är mellan 14 och 18 år.

Lägerplats var Marieborgs folkhögskola strax utanför SM-staden Norrköping. Där fanns egentligen allt som fordras för att göra ett schackläger lyckat — fotbollsplaner, bastu, inomhushall, luftig, ljus och rymlig teorilokal, trevlig förläggningssbyggnad och framför allt en personal (med humsor Monica Hagel i spetsen) som pysslade om de hungriga schackjuniorerna på bästa tänkbara sätt. Det visade sig vara av underordnad betydelse att det inte fanns någon vildmark att springa i eller någon närbelägen badsjö. Som kompensation gjordes utflykt till Sörsjön och Himmelstalund.

Gymnastiklärare Lars Nilsson, Norrköping, numera etablerad som idrottsledare på heltid för NAIS, visade sig snart vara ett fynd. Han hittade genast den rätta våglängden och fick juniorerna med sig — sedan de väl ruskats i gång av morgonkulans uppmjukning — på konditionslekar av varjehand slag, framför allt med bollar av alla sorter. Glädjande nog gav Lasse Nilsson deltagarna högt betyg nästan överlag efter att ha testat dem på ergometercykel. Själv föreföll han bli schackbiten på kuppen och sågs ofta veckorna därpå i SM-lokalen.

Vad vore ett schackläger utan K. G. Dahl? Han har nu varit med som junior eller ledare på samtliga läger hittills — alltid lika beredd att träningspela med deltagarna eller att vägleda dem ut på djupanalys. Också denna gång hade Bernt Söderberg tillfälle medverka, en efterlängtat

föreläsare, vars ord juniorerna girigt anammar. Nu talade och diskuterade han i dagarna tre över temat "flankangrepp". Övriga gäster på läget var Håkan Åkqvist, som med framgång gav simultan, och Erik Lundin, som gav en bejublad uppvisning i blixtpel. Båda passade också på att berätta om sina turneringserfarenheter. Och så fick juniorerna naturligtvis själva spela med i livfulla träningsstävlingar.

Marieborg blir ett läger att minnas — det anser i alla fall lägerch

Lars Bäckström

Litet SM-pytt i panna

634 deltagare, ett hundratal färre än vid rekordkongresserna i Stockholm och Göteborg. Kanske skrämde herr Monrad bort en del andraklassare, student-VM tog några mästare i anspråk och Skånes representation var ovanligt klen — Larsen — Spasskij konkurrerade väl. Antalet spelare i klasserna var med fjolårssiffran inom parentes: mästare 81 (100), klass I 130 (160), klass II 292 (356), juniorer 107 (92), damer 8 (6) och oldboys 16 (18).

— o —

Lokalerna var de bästa som någonsin bjödits och det vill inte säga litet. Norrköpings mässhall är som konstruerad för SM med möjlighet att skilja ur såväl blixtpel och analys som servering, allt föredömligt ordnat. Ett extra hurra för flickorna i serveringen, som till synes outröttligt medverkade till det goda humörets SM.

— o —

Den arrangerande klubben Schack-08 firar i år — som man kan läsa ut av namnet — sitt 60-årsjubileum. Den har ett 40-tal medlemmar.

— o —

Från Norrköpings stad fick arrangörerna ett anslag på 12.000 kr, vilket ganska precis täckte lokalhyran. Entréavgifter förekom inte!

— o —

En testundersökning ordnades under tävlingarna, ledd av Hans Brunnberg och Jan-Olof Norberg från Psykologiska Institutionen vid GIH (f.d. GCI).

— o —

Funktionärer var det rätt ont om, men den saken ordnades genom att alla arbetade för två utom Björn Wiklund, som hängde i för tre. Tyvärr låg han sjuk de sista dagarna; det finns en gräns också för den starkaste.

Apostroferas skall också Dennis Bastholm, Bengt Flisberg, Allan Jonasson, Tage Ahlin, Ingemar Galvenius, Ingemar Johansson, Sölve Lundblad och Allan Westling samt tillresande Lars Bäckström (tävlingsledare för juniorerna) och landsförbundets representant J. E. Ekelund.

— o —

Särskild poststämpel användes lördagen den 13 juli. En raritet för filatelister?

— o —

Norrköpings stad visade stor välvilja. Stadsfullmäktiges ordförande, borgmästare Sven Lutteman,

presiderade vid kongressen och var värd vid stadens charmanta middag för kongressombuden, centralstyrelsen och hedersgäster, bland vilka märktes landsförbundets hedersordförande Folke Rogard.

— o —

Prominenta gäster under tävlingarna var bl.a. Erik Lundin och Eric Jonsson, vilka hittade många guldkorn i partierna och hedrade blixturneringen med att delta. Lundin visade lejonklon och vann den 150 man starka och 28 ronder långa tävlingen, medan Jonsson blev utslagen i semifinalen efter att ha vunnit 9 raka i första omgången. En viss munterhet väckte det, när han blev kallad till särspel och Erik L. kommenterade: "Här räcker det inte med 100 %". Men en personförväxling när folk har samma namn må ju vara förläpplig.

— o —

Apröpå 100 % så var Stig Andersson, Skoghalls SK i klass II den ende som gick igenom sin grupp utan poängförlust.

— o —

I klass I gick Lars Lindgren, Örebro SS upp i mästarlassen med hjälp av 80 %-regeln och i klass II gjorde Erik Wihlén, Hägerstens SK, notvarande resultat.

— o —

Den nya regeln om nedflyttning efter ett resultat med mindre än 25 vinstprocent drabbade tre spelare i mästarlassen. Många korta remier i slurrounderna kom till för att spelarna ville uppnå erforderliga 3 poäng.

— o —

Arne Burehäll var klar favorit i mästarklassens andra grupp och ledde före sista ronden med en halv poäng. Han mötte Egon Bergman, Gnarps SK, som måste vinna för att hålla sig kvar i klassen. Burehäll kom bra ut i partiet, offerade (troligen korrekt) en kvalitet men fortsatte fel, medan däremot Bergman spelade utmärkt och vann. Detta föranledde Harry Ahman att ge en kommentar som förtjänar bli klassisk: "Partiet visar att självbevarelsedriften är starkare än segerviljan".

— o —

Mästarklassens kortaste parti spelades i fjärde ronden mellan Nils Törnblom, som då ledde grupp 2, och pytt i pannaskribenten. Törnblom hade svart: 1. e4 e5 2. Sf3 Sf6 3. Sc3 e6 4. d4 cxd4 5. Sxd4 Lb4 6. e5 Sd5 7. Dg4 Kf8 8. a3 Dc5? 9. axb4 upp., ty på 9. — Dxa1 följer 10. Sb3 med damvinst.

— o —

SS Manhem i Göteborg blev bästa förening på 13 poäng med Schack 27/Kamraterna i hällarna på 12. Göteborgsföreningen får därigenom sin andra inlektion i vandringspriset och kan dessutom glädja sig åt att ha fyra representanter i nästa års SM-grupp (Ove Kinnmark stannar kvar, Ove Alfredsson, Bengt Andersson och Ernst Ahman går upp), något som ingen annan förening vare sig nu eller tidigare kunnat stoltsera med.

— o —

Till nästa års SM-grupp är följande spelare kvalificerade: Ove Alfredsson, Bengt Andersson (SS Manhem), Ulf Andersson, Göran Broström, Reedig End, Börje Jansson, Martin Johansson, Ove Kinnmark, Rolf Martens, Zandor Nilsson, Ake Olsson, Sven Platzack, Kristian Sköld och Ernst Ahman. Om centralstyrelsen inte utnyttjar sin möjlighet att placera en spelare, är också Bengt Hörberg kvar. Om någon av de nämnda vinner öppna mästerskapet, intas den sextonde platsen av Lennart Ljungqvist. Vid ev. uteblivande inträder efter Hörberg och Ljungqvist följande spelare i angiven ordning: Hans Ek, Bengt Ekenberg, Rune Litsberger, Bengt Andersson (Falköpings SS), Anton Fridh och Gunnar Carlberg.

E. A.

DANMARKSBREV

Bent Larsen vann som vi alla vet matchen mot Portisch, men det var inte långt ifrån att han förlorat — otroligt sedan han tagit ledningen med 2½—1½ efter tre partier. Innan detta hände, hade Bent Larsen satt värdsrekord i turneringssegrar genom att vinna i Monaco före Botvinnik och ett stort fält av stormästare. Det var den femte segern inom en tid av nio månader. Tidigare hade han med fyra segrar tangerat Rubinsteins rekord 1912! Nu skall allting lyckligtvis inte mätas i rekord, vilket möjligen kan vara psykologiskt olyckligt både för den som sätter dem och för den som tror för mycket på dem!

Då Bent Larsen som en annan Herkules ledde med 2½—1½ mot Portisch, sprudlade han av energi och avtog ett remianbud efter endast 18 drag — med det resultatet att han förlorade! Detta var ju tråkigt, dels därför att Bent Larsen med en remi hade haft 3—1 efter fyra partier, dels därför att han inte hade spelat tillfredsställande — det medger han själv! Han kunde gott ha ställt Portisch inför uppgiften att ta 4½ poäng i de sista sex partierna, vilket behövdes för vinst, och att göra detta efter att bara ha fått en poäng i de fyra första partierna! Det är här jag tror att det psykologiska kommer in i bilden. Bent Larsen var möjligen ute efter ett nytt rekord — det att säkra segern redan efter sex eller sju partier — och därmed slå Spasskys och andras rekord på åtta partier! Men matchsegern är det viktigaste — om det sker på sju eller tio partier är likgiltigt i sådant sammanhang — och vi är givetvis hänfödda över att Bent Larsen ändå vann matchen.

Dansk Skak Union föreslog nu, att matchen mellan Larsen och Spassky skulle spelas i Danmark, medan i gengäld finalen skulle gå i Sovjetunionen. Det var ingen baktanke i detta, eftersom Bent Larsen själv räknar med att besegra Spassky (!) och för övrigt tippar att Kortjnoj slår Tal (!), så att finalen skulle gå mellan två stora taktiker — Kortjnoj och Bent Larsen. Men nu säger reglementet för dessa matcher, att därest spelarna inte kan enas om platsen, så skall man spela på neutral bana. Det hade i varje fall blivit en fin propaganda, om ryssarna gått med på att matchen spelades i Danmark. Nu blev det inte så. Ett tag diskuterades Jugoslavien som lämpligt neutralt land, men slutligen bestämdes att matchen skulle gå i Malmö.

På hemmafronten har intresset knutits till divisionsturneringarna, som fick en ovanligt spännande avslutning. Vi har slutligen fått en tilltalande form för dessa lag-

tävlingar, och det har betytt ett kraftigt uppsving för schackintresset i hela landet. Det kostar en del, men man betalar gärna när det verkligen sker något. Den sista ronden blev som sagt mycket spännande. Före sista ronden ledde Frederiksberg Skakforening med 30½ poäng före Nordre Skakklub, Århus, som hade 30. Frederiksberg slog Industriforeningens Kampklub med 4½—3½, medan Nordre mot Studentforeningen hade lika poäng vid speltidens slut och två avbrutna partier, som skulle avdömas av Bent Larsen, och hans dom löd på 1½—1½, så Nordre gick förbi Frederiksberg och vann mästerskapet för tredje gången. På tredje plats Københavns Skakforening.

Tävlingen om danmarksmästerskapet (individuellt) spelades i København och hade rekorddeltagande med 493 spelare. För första gången spelade man i en av huvudstadens förorter, i en skola, där det var ljus och luftigt och gott om utrymme. I landslagsklassen deltog bara en spelare över 40 år. Det var Sigfred From från Herning, medan de övriga var mellan 30—35 år och toppades av den internationelle mestaren och förra årets danmarksmästare Borge Andersen på 34 år. Det var alltså den talangfulla ungdomen, som skulle slåss om mästartiteln — och kamp blev det också! Den unge Mogens Moe var på bettet i början och ledde med 5 poäng efter 6 ronder efter att ha slagit Borge Andersen, men så blev han nervös, kom ofta i tidsnöd och föll kraftigt tillbaka. Och så blev det Borge Andersen i alla fall — nu för tredje gången — som erövrade titeln med 7½ poäng före Mogens Moe, Finn Petersen, Peter Nørby och Ole Jakobsen, alla från København, 7 poäng. Närmast följde Sejer Holm Petersen, Frode Fihl Jensen och Svend Hamann, alla København, 5½. Hamann gör militärtjänst och var helt ur form. Sedan följde Ralf Kock Iversen (Århus) 4, J. Hvenekilde (København) 3½, Karl Pedersen, Århus, som blev tvåa i Vejle 1967 nådde 3 poäng, och Sigfred From, Herning, stannade på 2½. Vinnare i de tre grupperna i elitklassen blev de båda 20-åringarna Troels Bjerre, Gentofte, och Vagn Jensen, Odense, samt den 24-årige Allan Jensen, København. Ungdomen rycker fram! Damernas mästerskap vanns för tredje gången av fru Antonina Enevoldsen före fjolårsmästariinnan fru Merete Haahr.

Efter denna tävling har nu ranglistan följande utseende: 1. Bent Larsen, 2. Borge Andersen, 3. Bjørn Brinck-Claussen, Mogens Moe, Ole Jakobsen, 6. Svend Hamann, 7. Sejer Holm Petersen, 8. Finn Petersen, 9. Peter H. Nørby, 10. Jens Enevoldsen, 11. Jørn Sloth, 12. Frode Fihl Jensen, 13.

Karl Pedersen, 14. Eigil Pedersen, 15. Ralf Kock Iversen, 16. Kaj Blom, 17. Jørgen Hvenekilde, 18. Jens Kolbaek, 19. Vagn Jensen, 20. Allan Jensen, 21. Troels Bjerre och ytterligare 10 spelare.

Korr-schack

S. S. K. K.

Avslutade turneringar

2:12 1. Sune C. Larsson, Borås, 2. Karl Nilsson, Rödeby, 2:13 1. Olle Svensson, Trollhättan, 2. Harry Wiklund, Kumla, 2:14 1. Göran Ödman, Fritsla, 2. Hans Liljeberg, Finspång, 2:15 1. Nils Pettersson, Fagersta, 2. Leif Persson, Älta, 3:11 1. Bo Apelqvist, Gällivare, 2. Eskil Hermansson, Vångaby, 3:12 1. Lennart Ekholm, Skärholmen, 2. Vilhelm Molinsky, Johanneshov, 3:16 1. Anders Wilhelmsson, Hägersten, 2. Anders Wirgren, Lund, 3:17 1. Bengt Å. Haag, Stora Tuna, 2. Kjell Petersson, Norrtälje, 3:20 1. Rolf Öberg, Nynäshamn, 2. Karl Gustafsson, Gråbo.

Inbjudan till nya turneringar:

SM-gruppen 1969 samt mästarclassgrupper:

Anmälningstiden utgår den 25/9 1968, och avgiften är kr. 20:—. Av de anmälda mästarclassarna placeras de 15 högst rankade i Sverigemästargruppen, medan övriga inlottas i M-grupper. Sverigemästaren får Collijn-plaketten i silver, i övrigt kontantpriser i SM och M.

Junior-SM 1969. För spelare, födda 1950 eller senare. Avgift kr. 5:—. Anmälan senast 10/10 1968. Semifinalomgången startar omkring 1/11 1968; finalen i slutet av 1969.

Lag-SM 1969. Här är startavgiften kr. 40:— pr lag, som består av 4 namngivna spelare + 1 namngiven reserv (samt en lagledare, som får vara en av spelarna eller reserven). Tävlingsens utformning blir beroende av anslutningen. Anmälan senast 15/11 1968, start omkring 1/12.

Övriga klass-turneringar:

Klass 1: Nio spelare i varje grupp, avgift kr. 15:—.

Klass 2: Sju spelare i varje grupp, avgift kr. 12:—.

Klass 3: Sju spelare i varje grupp, avgift kr. 10:—.

Turneringar i dessa klasser startar kontinuerligt, så snart nio resp. sju spelare anmält sig. Priser: SSKK:s plaketter.

Gruppsegrarna samt tvåor med 80 vinstprocent uppflyttas.

SSKK:s resultatbulletin kostar för tiden 1/7 -68-30/6 1969 kr. 4:—.

Alla avgifter till postgiro 5 20 52, A. E. Axelson, Linköping.

En partisamling (stencilupplaga) från SM i korrespondensschack 1968 kommer att utges så snart turneringen är färdigspelad (30 partier återstår). Priset beror på hur stort intresset för denna samling blir, men kommer ej att överstiga 7:—. Om intresse finnes: sänd ett brevkort till A. E. Axelson, Box 6060, 580 06 Linköping 6, men sänd inga pengar.

A. E. Axelson

Utlandet

Bad Luhacovice Mästerskapet för Tjeckoslovakien gav följande resultat för de främsta: Kavalek 15 (av 19), Hort och Smejkal 14, Filip 13, Jansa och Pachman 12.

Bern I den tredje juniorlandskampen mellan Schweiz och Västtyskland segrade tyskarna med 16^{1/2}—3^{1/2}. Matchen var dubbelrundig. Vid första bordet vann Robert Hübner båda partierna mot André Lombarde.

Bonn Resultat i fyrlandskampen blev: Belgien 13^{1/2}, Mittelrhein 11^{1/2}, Luxemburg 9, Lothringen 4.

Bukarest Stadsmatchen Bukarest—Leninograd slutade 8^{1/2}—11^{1/2}. Individuellt kan nämnas: Gheorghiu—Kortnoy 0—1, ^{1/2}—^{1/2}, Ghitescu—Furman ^{1/2}—^{1/2}, 1—0, Ciocaltea—Osnoș ^{1/2}—^{1/2}, 0—1.

Büsum Den internationella turneringen i Büsum i maj månad blev en överraskande framgång för 19-åriga Robert Hübner från Köln, som segrade före 6 stormästare och 5 internationella mästare! Sammanlagt var 16 spelare med. Hübner förlorade inte något parti, vann 7 och remiserade 8. Bulgarena Tringov och Kolarov, som placerade sig närmast, blev också obesegrade.

Slutställning: 1) Hübner 11, 2) Tringov 10^{1/2}, 3) Kolarov 9, 4) Parma 9, 5) O'Kelly 9, 6) Hecht (DBR) 9, 7) Pomar 9, 8) Donner 8, 9) Andersen (Danmark) 7^{1/2}, 10) Besser (DBR) 7^{1/2}, 11) Damjanovic (Jugoslavien) 6^{1/2}, 12) Pollak (DBR) 6, 13) Mohrlök (DBR) 6, 14) Musil (Jugosl.) 5^{1/2}, 15) Medina (Spanien) 5, 16) Sämisch (DBR) 1^{1/2}.

Hübner vann också den avslutande blyxtturneringen. Resultat: Hübner 17^{1/2} (av

20), Parma 16, Hecht 14^{1/2}, Sämisch 12^{1/2}, Andersen 12.

Kecskemet I minnesturneringen för Laslo Toth blev resultatet för de främsta: Stein 12, Gufeld 9^{1/2}, Csom 9, Barcza, Barczay, Dely, Lengyel och Popov 8.

Ljubljana En stormästarturnering anordnas här 17/11—7/12 till minnet av Dr. Milan Vidmar. Två ryssar ställer upp (sannolikt Botvinnik och Smyslov) och vidare bl.a. Portisch, Gligoric, Parma, Damjanovic och Ciric.

Lugano 54 nationer har nu (efter fristens förlängning) anmält start till Olympiaden, vilket är rekord. I Havanna deltog 52 länder.

Mailand I det italienska mästerskapet segrade Paoli med 8 poäng före Grassi 8 och Cappello 7^{1/2}.

Minsk Den femte landskampen Vitryssland—DDR slutade med seger för ryssarna med 22^{1/2}—17^{1/2}.

Moskva Moskva vann den fjärde stadsmatchen mot Prag med siffrorna 13^{1/2}—8^{1/2}. Resultat vid de främsta borderna: Bronstein—Hort ^{1/2}—^{1/2}, ^{1/2}—^{1/2}, Vasjukov—Kavalek ^{1/2}—^{1/2}, 0—1, Cholmov—Jansa ^{1/2}—^{1/2}, 1—0, Simagin—Smejkal 1—0, 0—1.

Olot Heinz Lehmann vann turneringen här med 8^{1/2} poäng före Damjanovic, Durao och Tatai 6, Pomar 5^{1/2}, Medina 4^{1/2}.

Reykjavik En internationell turnering här med deltagande av flera stormästare gav följande resultat för de bäst placerade: Taimanov och Vasjukov delad seger på 10^{1/2} poäng, Olafsson 10, Byrne 9, Uhlmann 8^{1/2}, Ostojic och Szabo 8, Addison och Sigurjonsson 7^{1/2}.

KORTINOJ SLOG TAL

VM-semifinalen mellan Kortnoy och Tal, som spelades i Moskva, resulterade i seger för Kortnoy med 5^{1/2}—4^{1/2}. Början blev ganska lugn med tre remier i följd, men sedan drog Kortnoy ifrån genom att vinna det fjärde och det femte partiet. Tal kunde dock reducera genom att slå Kortnoy, som inte precis är hans önskemotståndare, i det sjätte partiet. Tal lär aldrig tidigare ha besegrat Kortnoy! De tre följande partierna blev remi, men i det tionde och sista hade Tal åter utmärkt spel och en verklig chans att göra matchen oavgjord, men Kortnoy höll remi. I finalen möts nu Spassky och Kortnoy i en match som omfattar 12 partier.

DRAGOSLAV ANDRIC:

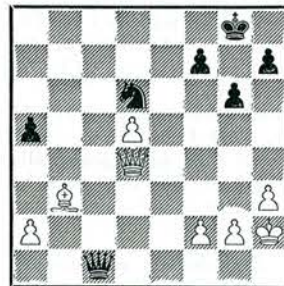
Toppmatcher i närbild

”Berodde det kanske på experternas avund?”

Denna typiska rubrik slogs upp dramatiskt över tre spalter i en tidning i Belgrad just när matchen Tal—Gligoric var slut. Miro Radojic, som skriver både om utrikespolitik och om schack, påstod i ”Express”, att en hel mängd av Gligorics hemmakollegor helt enkelt inte kunde undertrycka sin avund, ”rädda för att den ende jugoslav, som slagit sig fram bland de åtta främsta VM-utmanarna, nu kanske skulle övervinna nästa hinder också och skaffa sig en ännu större berömmelse!” Radojic delade en åsikt, som många hyste, vilken gick ut på att flera experter, som gav information i massmedia, uppenbarligen var partiska... till exvärldsmästarens favör! Då Gligoric vann det första partiet och sedan behöll ledningen — så skylldes detta på Tals fysiska svaghet, men då Tal sedan vann, så tillskrevs detta hans genialitet. När partierna visades i TV, så var det bara Tals idéer som förklarades, och Tal själv presenterades två gånger i TV-rutan, Gligoric en enda gång. Detta passerade givetvis inte utan protester. Men det förvånande är, att ingen av de ledande experterna (stormästarna Ciric i TV Belgrad, Trifunovic i Politika, Janosevic i Sport och mästaren Nedeljkovic i Borba) kände sig uppmånade att ta upp saken.

”Väggarna har öron!”

En mera allvarlig beskyllning, rubricerad som ovan, riktades i en kvällstidning mot några mindre kända analytiker ”vilka mot Tals egen vilja arbetade för honom och gav honom tips om Gligorics förseglingsdrag i det kritiska sjunde partiet”.

Draget i fråga var 41. — Sf5, som ju är ett ganska oväntat drag. Partiet fortsatte:

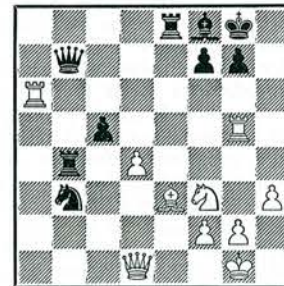
42. Dd1 Db2 43. Kg1 Sd6 44. Dg4 De5 45. g3 h5 46. Da4 Sf5 (Svart är den förste som förlorar tålamodet. Tillräckligt för att hålla ställningen tycks vara 46. — Dc3 47. Df4 Dc5.) 47. D×a5 S×g3? (Om detta var idén, så borde åtminstone 47. — h4 ha spelats först, ty 48. g×h4 Kg7 eller 48. g4 Sg3 och svart kan i båda fallen fiska i grumligt vatten. Den senare varianten är bättre än partivarianten i vart fall, eftersom svarts kantbonde är närmare förvandlingsfälter. Märk t.ex. 49. Dd8† Kg7 50. D×h4? Se2† åtföljt av 51. — g5.) 48. f×g3 D×g3† 49. Kf1 D×h3† 50. Ke2 Dg4† 51. Kd3 Dg3† 52. Kc4 h4 53. Kc5! De3† 54. Kc6 De8† 55. Kb7 h3 56. Dc7 och vit vann i några få drag.

Låt oss nu — för att gå tillbaka till den nämnda anklagelsen — citera Vecernje Novosti: ”Gligoric har klart belägg för detta smutsiga spel, som några av hans kollegor drev. Tillfrågad varför han avslöjade sitt förseglade drag för någon, förklarade han, att han brukar besvara alla ömtåliga frågor med fullt förtroende och att han inte väntar sig svek från sina ’vänner’.

Belgradtidningarna betonade emellertid, att Tal inte hade någonting att göra med dessa anhängare, som tvingade sig på honom. Överdomaren, Lev Abramov från Moskva, sade: ”Tal och Gligoric är så goda vänner och så perfekta sportmän, att de lika väl kunde ha spelat sin match utan min närvaro. Det enda jag hade att göra under tävlingen var att notera resultatet.”

Den goda starten var missvisande

Det första partiet erbjöd en färgfull tavla. Morgonen därpå ringde telefonen i ett kör hos den Jugoslaviska Schackfederationen: ”Har Tal gett upp?” De drag som föregick slutet var verkligen rafflande:

Gör er nu redo för ett verkligt skådespel: 28. Th6 (Vi nämnde inte, vem det

var som hade vit, eftersom man nog kan räkna ut det av detta drag.) 28. — S×d4 (Kallblodigt — och starkt!) 29. S×d4 (Många skulle ha föredragit 29. Sd2, och säkert med rätta.) 29. — Tb1 30. Lc1 Db2 31. Dh5 (En störttykning, eftersom slutspelet efter 31. L×b2 T×d1†, även om det är en bättre lösning, inte var i Tals smak.) 31. — D×c1† 32. Kh2 Ld6† 33. T×d6 Df4† 34. Tg3 D×d6 35. Sf5 Tee1!! (Kanske Tal inte hade räknat med detta när han spelade 29. S×d4 och senare 31. Dh5. Det tycks vara ogardbar matt. Hur kom det sig då att partiet gick till avbrott?) 36. D×f7† K×f7 37. S×d6† Ke6 38. Tg6† Kd5 39. Sf5! Tb7! 40. Se3 T×e3 41. f×e3 (Förseglat) Tc7 42. Kg3 c4 43. Kf4 c3 44. e4† Kc4 45. Ta6 c2 46. Ta1 Kd3 och Tal gav upp.

De entusiastiska åskådarna reste sig samfällt upp och började en applåd, vilken snabbt fortplantades ut till torget framför huset, där det var gott om folk som inte hade kunnat komma in. Svarts övermänskliga c-bonde var på allas läppar. Trafiken stannade upp under fem minuter, för folk ville se när Gligoric gick till sin bostad, vilken råkade ligga på andra sidan gatan.

Skälen bakom

Och så började de ovan nämnda förklaringarna av Tals indisposition. Antalet cigaretter han rökte under ett parti blev räknat: det var 60 i medeltal. Vidare erinrades det om, att han började röka i Jugoslavien, närmare bestämt vid interzonalturneringen i Portoroz 1958, så för honom var det nu ett slags jubileum. Det hjälpte föga, att han log och sträckte på sig var gång man frågade honom hur han kände sig. Det faktum att han hade en egen läkare med sig, gjorde ändå folk nyfikna. Koblenz, hans sekundant, måste ständigt upprepa de dagar som följde — markerade av fyra remier — att "man kan inte sluka svärd varje dag". Vad Koblenz beträffar, så skrev stormästaren Matanovic i sin spalt, att sovjetspelarna menar att Koblenz' huvuduppgift är att varje morgon säga: "Misha, du är ett geni!"

Det blev också en dags uppehåll i spelet, så att kandidaterna skulle få möjlighet att se fotbollsmatchen Frankrike—Jugoslavien, och sedan tillkännagavs också att ännu ett parti skulle uppskjutas, eftersom de önskade se fotbollsmatchen Sovjet—Ungern i TV, och därmed minskades intresset för kandidatmatchen med 50 procent. En del blev övertygade om att Tal inte kunde spela i sin vanliga stil, eftersom demonstrationstavlan (Fidel Castros gåva till den jugoslaviska schackfederationen) var ställd intill väggen, så att Tal inte kunde värma

upp sig för spelet genom att cirkla runt om som han annars brukar göra. Han tycktes till och med vara mer intresserad av att rätta till de fel som gjordes på tavlan än för sitt eget spelbord. Vad Gligoric beträffar, så summerade Radojic det så: "Någonting måste ha kommit i olag med Gliga, för nu har han gjort fyra drag i följd som jag gissat i förväg".

Parti på tre drag

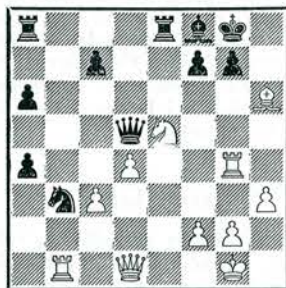
Bland dessa partier fanns det ett som varade i endast tre drag, ty endast med de tre sista dragen avvek det från samma spe-lares parti i matchen Jugoslavien—Sovjet i Budva förra året. Saken är trots det av visst intresse.

Vit: Tal Svart: Gligoric

(Femte matchpartiet)

Teorin:

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. 0—0 Le7 6. Te1 b5 7. Lb3 d6 8. c3 0—0 9. h3 h6 10. d4 Te8 11. Sbd2 Lf8 12. Sf1 Lb7 13. Sg3 Sa5 14. Lc2 Sc4 15. a4 d5 16. b3 d×e4 17. S×e4 S×e4 18. L×e4 L×e4 19. T×e4 Dd5 20. Tg4 Sa5 21. L×h6 S×b3 22. Tb1 b×a4 23. S×e5

Partiet:

23. — De6 (En förstärkning, som Gligoric och hans sekundant Velimirovic funnit några få månader tidigare.) 24. Df3 c5 (Givetvis inte 24. — D×h6? för 25. D×f7† jämte 26. Sg6 eller 26. g3.) 25. L×g7! (Bästa utvägen.)

Man enades här om remi, ty efter 25. — L×g7 26. Dg3 Df6 (26. — Dh6 27. Th4 D6 28. Tg4 med upprepning eller 27. — Df6 28. Tf4) 27. Tf4 Dh6 28. Th4 uppstår dragupprepning.

Psykologiskt mellanspel

"Under matchens första hälft lyckades Tal inte utjämna ställningen. Annat blev det sedan han sett fotbollslandskampen

Sovjet—Ungern i TV. Det ryska lagets spel gladdde honom och inspirerade honom att spela med ny energi mot Gligoric. Han blev som en annan människa och började göra det ena kraftdraget efter det andra..." Undertecknat: stormästaren Kotov i en stor tidning i Moskva. Han tycks verkligen ha menat det på allvar.

Näväl, i en annan match strax innan var det ungrarna som vann mot ryssarna. Otur alltså för Gligoric att den kritiska punkten i duellen med Tal inte sammanföll med den fotbollsmatchen i stället. Staccars Tal i så fall — om nu Kotov har rätt.

Kanske Tal i alla fall hade känningar av den landskampsförlusten, även efter det att ryssarna hade tagit revansch i returen. I själva vändpunkten — det sjätte partiet — missade han den snabbaste vägen till vinst:

Här avgör genast 29. — L×f3! 30. g×f3 (Tvunget) Se3! 31. Dd4 (Om vit drar löparen, följer Tc1†.) 31. — Td5!! och föreställningen är slut. Då Tal måste ha beräknat följderna av 29. — L×f3, så är det klart att han helt missade denna slutpoäng. Därför spelade han det prosaiska 29. — Lc6 och vann förstås i alla fall.

Vad det sjunde partiet beträffar, så har vi redan sett hur det slutade. Det är bara att tillfoga, att Gligoric förlorade det tre gånger. Han gav nämligen bonde för mera aktivt spel vid tre tillfällen, men varje gång utan tillräcklig kompensation. Och därpå, efter en remi som mellanspel, kom så det nionde partiet, som också blev det sista.

Moskvaradion hjälper!

Man blev överraskad av att Tal i detta parti för tredje gången valde en variant i Spanskt, som han tidigare inte haft någon framgång med. Han förlorade det första partiet med den, och i det femte lyckades han precis åstadkomma en remi. Men den här gången satte han in en nyhet i det 15:de draget, som gjorde ett starkt intryck — till och med vid första påseendet. Gligoric försökte ett kvalitetsoffer, men efter en del uppståndelse visade det

sig vara inkorrekt. Och så var det med det.

Men saker och ting fick sin förklaring, så snart partiet var slut. Tal hade under den föregående natten lyssnat på Moskvaradions kommentarer till ett parti Kortjnoj—Reshevsky, där varianten förekommit med en klar förstärkning för vit, så klar i själva verket, att man knappast kunde tro att Gligoric vågat gå in i varianten, om han själv hade hört på samma radio-program.

Tal hade nog rätt när han före avresan från Moskva sade, att han inte kunde spela riktigt bra utan att först ha förlorat ett parti.

Och så till sist — utan något sammanhang med det övriga — en annan lustig replik av Tal. "Er hustru är skådespelerska, eller hur?" frågade man Tal. "Ja, det är riktigt." "Spelar hon huvudsakligen i tragedier eller komedier?" "I tragedier, förstas" svarade den sympatiska stormästaren, "Jag är den ende av oss som passar för den lätta repertoaren!"

Omslagsdiagrammet

Ställningen uppkom i ett korparti T. Schneider—T. Boisvert, 1968. Så här var partiet från början:

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. Sc3 a6 6. Lc4 e6 7. 0—0 Le7 8. Lb3 0—0 9. Le3 Dc7 10. f4 b5 11. Df3 Lb7 12. Dg3 b4 13. Sa4 S×e4 14. Dg4 Sc5 15. f5 Sbd7 16. f×e6 Se5 17. e×f7† Kh8 18. Dg3 Lc8 19. S×c5 d×c5

Diagramställningen.

20. Lb6!! g6

Det går inte att slå på h6 för 21. Dg8† T×g8 22. f×g8D matt, och 20. — Lf6 faller på 21. T×f6.

21. Sc6!! Uppg.

Ett praktfullt slutdrag. Den svarta springaren är fångslad, och inte heller 21. — D×c6 går för 22. D×e5† o.s.v. Enda möjligheten är 21. — Ld6 och då finns bl.a. 22. S×e5 L×e5 23. L×f8! L×g3 24. Lg7† K×g7 25. f8D matt.

Olympialaget

Sedan Rolf Martens tackat nej till deltagande i olympiaden, har följande lag uttagits: 1) Börje Jansson, 2) Zandor Nilsson, 3) Martin Johansson, 4) Göran Broström, 5) Åke Olsson, 6) Kristian Sköld.

Ett viktigt klarläggande

På olika sätt har semifinalisterna i den pågående utmanartävlingen om schack-VM, Bent Larsen och Boris Spassky, låtit komma till uttryck sitt missnöje med de nu avslutade arrangemangen i Malmö. Med anledning härav får undertecknad framföra följande:

1. Tävlingsarrangemangen i Malmö, de ekonomiska villkoren för spelarna, inkvarteringen etc. har skett helt utan medverkan från Sveriges Schackförbunds sida. Initiativet till förläggandet av tävlingen till Malmö och ansvaret för tävlingens genomförande faller helt på FIDE:s president Folke Rogard.

2. På ett tidigt stadium blev Sveriges Schackförbund tillfrågat av Folke Rogard om villigheten att ordna tävlingen. AU svarade Rogard att förbundet på grund av kongress och SM-tävlingar inte var i stånd att ta hand om arrangemanget vid den tidpunkten men att förbundet, därest intresse för saken då förelåg, var berett att ordna utmanartävlingen nu i höst.

3. Jag finner det vara självklart, att en sådan viktig tävling som en semifinal i utmanartävlingen om VM bör organisatoriskt ordnas och ledas av värdlandets nationella schackförbund. Att som skett i Malmö låta privata mecenatintressen, hur generösa de än må vara, sköta en så viktig tävling anser jag vara helt fel. Ett sådant sätt att handlägga viktiga schackärenden måste tillhöra en förgången tid. FIDE:s president får själv ta på sig all den kritik som tävlingen ger anledning till.

4. Det borde också vara självklart, att arrangörerna för tävlingen i Malmö i god tid underrättat spelarna om att Sveriges Schackförbund inte på något sätt var inblandat i arrangemangen, inte heller något regionalt schackförbund. Likaså borde det vara självklart, att Sveriges Schackförbund borde officiellt ha underrättats om att tävlingen kom att äga rum i Malmö. I stället lämnades detta viktiga meddelande via dagspressen.

Detta klarläggande kommer att tillställas FIDE:s styrelse, Danmarks och Sovjetunionens schackförbund samt Bent Larsen och Boris Spassky för kännedom.

Stockholm den 24 juli 1968

Nils Kellgren

Ordförande i Sveriges Schackförbund

REPLIK

Nils Kellgrens insändare kan knappast betecknas som "klarläggande", enär däri ej med klarhet angives innehållet i den kritik, till vilken Kellgren anslutit sig, och än mindre klagörande uppgifter, som av mig kunnat inhämtas.

Den kritik från spelarnas sida, som jag själv förnummit, avsåg närmast de ekonomiska betingelserna. Av Kellgrens formuleringar synes emellertid framgå, att han även avser själva arrangemangen.

Kellgren och givetvis även alla av de många kandidatmatcherna berörda federationerna måste antagas känna vad FIDE-kongressen 1965 beslutat angående de ekonomiska villkoren. Härutöver har jag i mycket god tid tillställt alla vederbörande sammanfattningar, i vilka exakt angives vad kongressbesluten föreskriva. En särskild påminnelse riktades ytterligare till Sovjetfederationen genom telegram den 17 juni. De i Malmö erbjudna ekonomiska beingelserna motsvarade exakt vad som sålunda av kongressen beslutats, men av personliga skäl lämnades av mig vid ett angenämt samtal med Spassky och Bondarevsky och därefter av organisatörerna vissa tilläggsutfästelser, som man sade sig uppskatta.

Om arrangemangen på platsen föreställer jag mig, att valet av den synnerligen auktoritative engelsmannen Golombek till överdomare, ordnandet av den förnämliga turneringshallen i rådhuset samt inkvarteringsförhållandena i Savoy Hotel knappast kan göras till föremål för grundad kritik. Måhända avser herr Kellgren någon annan mindre väsentlig detalj, men mig synes det tillfyllest att ur herr Golombeks till föredragning vid kongressen i Lugano avfattade rapport citera:

Härefter återstår endast för mig att såsom av FIDE utsedd överdomare säga, att matchen, som handhades under utomordentliga förhållanden (excellent conditions) ordnade av de lokala organisatörerna, fullföljdes utan ogynnsamma händelser och präglades av båda spelarnas utomordentligt sportsliga och otadliga uppträdande.

Härefter torde jag kunna inskränka mig till att säga, att jag mycket gärna understryker riktigheten i herr Kellgrens upprepade påstående att ansvaret för matchen i alla avseenden åvilar mig. Jag behöver sålunda icke genom någon ansvarsfördelning med herr Kellgren dela med honom förtjänsten av vad som utträttats. Däremot hyser jag största tacksamhet mot de osjälviska mecenaterna, som möjliggjorde Malmö-matchen, och till de uppoffrande medhjälparna i fältarbetet.

En helt annan sak är frågan om de ekonomiska villkor, som böra erbjudas deltagare i för FIDE organiserade tävlingar. Min uppfattning är, att villkoren böra förbättras, men om mina strävanden och diskussionerna vid FIDE:s kongresser är jag ej i tillfälle att inom tidskriftens ram närmare redogöra. Frågan uppkommer ånyo då FIDE:s kongress i Lugano skall besluta om reglerna för den nu instundande 3-årsperioden för de individuella världsmästerskapstävlingarna, och jag skall då bl.a. återkomma till de förslag jag framlade för kongressen i Havanna år 1966 men som — måhända i viss mån på grund av min frånvaro — där ej ledde till åsyftat resultat.

Stockholm den 31 juli 1968

Folke Rogard

Seger för Spassky

Segraren från fem stormästarturneringar i följd (Winnipeg, Havanna, Sousse, Mallorca och Monte Carlo), Bent Larsen, gjorde icke sig själv rättvisa i matchen mot Spassky i Malmö, som ryssen vann med hela 5,5—2,5. Larsen hamnade i underläge från början med ett olyckligt första parti, där han i lika ställning gjorde ett svårt feldrag och förlorade. Även andra och tredje partierna spelade Larsen under sin förmåga. Spassky tog först ledningen med 2—0 och därefter satsade danske stormästaren på skarpa förvecklingar i tredje och fjärde partierna och båda dessa blev avbrutna. Tredje partiet "var" strängt taget Bent Larsens, men Spassky fick till stånd dambyte och ett vinstartat slutspel.

Fjärde matchpartiet hade Larsen som vit och han tog en del risker i mittspelet, underlät att rockera och drog på sig ett skarpt angrepp från svart. Detta parti utmynnade emellertid i ett gynnsamt slutspel för Larsen med en merbonde, men nattliga analyser visade senare, att endast remi stod att få. Nu ledde Spassky med 3,5 mot 0,5 och publiken började tycka att "luften gick ur" tillställningen.

Spassky hade vit i femte partiet och spelade försiktigt. Larsen kunde utnyttja den ryska tillknäppheten och sätta igång ett angrepp över hela brädet som gav honom hans första seger i matchen. I sjätte partiet höll matchen så när på att svänga totalt i det att Larsen offrade kvalitet och fick ett farligt angrepp. Tidsnöd uppkom och tyvärr lyckades icke Larsen finna bästa

fortsättningen. Tyvärr för spänningen i matchen, ty partiet slutade remi och den ryska ledningen var 4—2.

Sjunde partiet hade Spassky som vit och åter kom slutna varianten i sicilianskt till användning. Larsen offrade bonde och fick ett visst figurspel, men Spassky avvecklade, behöll merbonden och vann efter avbrott. Ställning 5—2 och matchen var praktiskt taget förlorad för Bent Larsen.

I åttonde partiet höll Spassky utan svårighet remi och stod därmed som segrare med 5,5—2,5. Han har därmed besegrat två av världens främsta stormästare, Geller och Bent Larsen med siffrorna 11—5! Spassky möter närmast Kortjnoj i "VM-finalen" vars segrare får möta Petrosjan om Titeln. Tips: nästa världsmästare heter Boris Spassky!

Vad skall man nu säga om Bent Larsens misslyckande? Ja, först och främst att han mötte en av världens absolut bästa spelare av idag. Spassky gör, som bla. Tal yttrat före matchen, ytterst få fel, har en ypperlig försvarsteknik och är säker positions-spelare. En match mot en sovjetisk stormästare har vidare visat sig vara en ytterst svår nöt för all världens stormästareelit. Att komma före i turneringar är det flera som lyckats med.

En del störningar före matchens igångsättning kan ha inverkat olika på spelarna. Lottdragning företogs planenligt dagen före start och då var allt frid och fröjd. Men på lördag förmiddag hotade Spassky att resa hem med sin sekundant Bondarevsky och dagarna efter skrev hela den svenska (och danska) pressen om "skandal" och "kaos".

Ryssarna var irriterade över i huvudsak tre saker; 1) De ekonomiska villkoren för matchen (som dock var bättre än vad FIDE stipulerade); 2) Uppehälle och kostnader för sekundant fick bestridas av spelaren; 3) Sveriges Schackförbund (eller Skånes Schackförbund) stod icke som inbjudare till matchen.

De båda första punkterna var helt O.K. enligt FIDE:s bestämmelser och efter resonemang löstes det hela. Bent Larsen var så generös, att han erbjöd sitt hotellrum till

Bondarevsky och flyttade till goda vänner i Malmö! Vad den tredje punkten anbelangar gick som bekant SM i Norrköping samtidigt som matchen varför Sveriges SF hade avböjt att arrangera.

Alltnog; detta är inget som tävlingsspelare egentligen skall eller bör befatta sig med före en match! Det är sekundanters och medhjälparens jobb! Pressen hjälpte nog till att blåsa upp det hela till lite för stora dimensioner också.

Stellan Persson

Rolf Lekander vann Kalmar Snabbschack

Tävlingen samlade i år 59 startande. Dessa spelade först i sexmannagrupper med 20 minuters betänketid per spelare och parti. Finalerna spelades som 5-minuters blix.

Bäst placerade i klass A finalgruppen: Rolf Lekander, Växjö ASK 6½ (av 8 möjliga), Göthe Gustafsson, Emmaboda 5½, Göran Törnered, Lunds ASK 5½, Sune Johansson, Kalmar 5, Ingvar Jonsson, Hallasberg 4½.

B-gruppen: Ingvar Johnsson, Bräkne-Hoby 8 (alla vinst), Bengt Andersson, Hallsberg 6, E. Normann, Mönsterås 5, Ingemar Stormvik, Kalmar 5.

Klass B: Nils Erlandsson, Hultsfred 4, L. E. Larsson, Locknevi 4, Lennart Gustavsson, Tranås 3½.

Ungdomsschack

NORGE SKOLMÄSTARE

Nordiska lagmästerskapet i skolschack arrangerades i Forshaga av ungdomskommittén och Forshaga SK 2—4 augusti. Oppsal skole, Oslo, segrade med 2 mp (11 pp). Därefter följde Österängsskolan, Östersund, 1½ (9), Spangsbjergskolen, Esbjerg, ½ (6). Reservlaget Forshaga Centralskola 2 (10). Referat i nästa nummer.

STUDENT-VM

Sovjet segrade i student-VM i Ybbs (Österrike) 13—29 juli före Västtyskland. Tjeckoslovakien placerade sig trea, Danmark sexa och Island sju. I B-finalen kom Norge trea och Finland fyra. Sverige placerade sig på fjärde plats i C-finalen. Mera härom i nästa nummer.

Angående referering av schack

Av Jostein Westberg

I en hörnartikel i Dagens Nyheter den 10 juli skrev Bo Teddy Ladberg, i egen-skap av Stockholms Schackförbunds ord-förande, en mot Sveriges Radio och Tidningarnas Telegrambyrå skarpt riktad artikel.

Tidningen Expressen missförstod genast situationen och hade dagen därpå på sin löpsedel att "känd TV-man anklagar sina kolleger".

Aftonbladet hängde också med, dock ej på löpsedeln, och Ladberg avstod klokt nog att ej ytterligare kommentera sin DN-inläga.

Ladbergs artikel hade rubriken "Schack-diskriminering i etern". Han hade fäst sig vid följande:

• I Malmö spelade Spasskij och Larsen. Hela schackvärlden följde deras partier men vare sig Sveriges Radio eller TT lämnade några rapporter den 7 juli, samma dag som SM i Norrköping inleddes.

• TT hade i sin 22.00-sändning en stump som visade "att man där tycks åtminstone ha hört talas om någonting som heter schack". Såsom TT:s utsände medarbetare i Norrköping glädde naturligtvis det sista mig...

• Avslutningsvis upprepade Ladberg den för de flesta schackintresserade kända episteln av Frans G. Bengtsson i Ståhlbergs bok "Schack och schackmästare"; "Schacksporten är den enda bland idrotter som i vårt land av refererande institutioner — om de nu kallas Radiotjänst eller TT — behandlas med överlägsen nonchalans". Ladberg lade till en mening, "Nonchalansen tycks som sagt fortsätta".

• Dagen därpå i DN försvarade TT:s högste chef Modig deras syn på saken — i stort sett var "försvaret" korrekt och Ladberg gav i ytterligare en replik sitt medhåll, även om det fanns vissa reservationer.

Det väsentliga i Ladbergs inlägg var dock radions egen bevakning. Det gällde såväl matchen i Malmö som SM i Norrköping. Själv var jag på den senare platsen och kort och gott kan här sägas, att TT däri-från täckt varje nyhetssändning — 12.30, 18.30 och 22.00 om det vid dessa tidpunk-

ter fanns något att rapportera. Vidare gick allt löpande material till tidningarna (145 stycken) ut i regelbunden följd, normaltiderna var 14.30 och 21.15, d.v.s. strax efter det att ronderna var avslutade.

Hur Sveriges Radio skött sin bevakning känner jag inte till. Det är tillräckligt med jobb ändå när man sköter TT-sidan utan att man skall hinna med att även lyssna på radion. Orsaken till den tydliga bristfälliga insatsen i början är dock radions egen. Herr Lennart Hyland, sportchef i Sveriges Radio, ansåg nämligen att Sveriges Radio för första gången på 10 år inte hade råd att ha en egen man på platsen. I motsats till många andra tycker jag om Lennart Hyland; det bör särskilt understrykas eftersom inte så många eljest måhända förstår sammanhanget. Vad jag dock definitivt inte tycker om hos honom är den attityden, att han allt för ofta skjuter över ansvaret på andra när han i stället kunde avgöra problemen själv eller lösa dem, för att travestera till schack.

Som de flesta vet är det ju enklast att klara sina förehavanden genom att låta andra göra jobbet. Men på Sveriges Radio har man tydligen kommit så långt att inte ens det räcker. Själv har jag svårt att förstå logiken i att Sveriges Radio inte har råd att sända en medarbetare till ett schack-SM, medan TT däremot kunde göra det. Det nu sagda täcker väl ungefär vad som behövs beträffande Ladbergs inlägg och det därefter följande replikskiftet.

— o —

• Man kan med all rätt klaga på massmedia och tidningar, men gör arrangörerna så mycket för att underlätta — och samtidigt få PR för vår kära "schacksport"?

Det första jag fick veta när jag kom till Norrköping var — av överledare Björn Wiklund — att pressen inte fick gå in i "ringen". Något ljushuvud hade kommit på idén att bygga upp en fyrkant som liknade en boxningsring med två rader som blott fungerade som viloplats. Man såg inget av partierna om man satt på andra raden, men kunde möjligen se att spelarna då och då gjorde drag.

Följaktligen var det bara att trängas bland publiken för att man skulle kunna åstadkomma sina referat och det gick bra att — om man kände några av spelarna så kunde tävlingarna refereras.

Man undrar dock i sitt stilla sinne hur det skulle gå till på ex.vis Råsunda-Stadion om man hänvisar R-et Eklöf till att trängas bland ståplatspubliken för att skriva sina referat i DN. Antagligen blev det inget skrivet.

Partier

Från kandidatmatcherna

Nr 67. SPANSKT

Tal Gligoric

Sjunde matchpartiet

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. 0—0 Le7 6. Te1 b5 7. Lb3 d6 8. c3 0—0 9. d4 Lg4 10. Le3 e×d4 11. c×d4 Sa5 12. Lc2 Sc4 13. Lc1 c5 14. b3 Sa5

Bättre är möjligen 14. — Sb6, men i så fall skall 15. Sbd2 inte besvaras med c×d4 utan med Sfd7.

15. d5! Sd7 16. Sbd2 Lf6 17. Tb1 Se5 18. h3 S×f3† 19. S×f3 L×f3 20. D×f3 Te8 21. Lf4 Le5 22. Ld2 Sd7 23. De2 Df6 24. Tbd1 Lf4 25. Df3 Lg5

Här är nog 25. — Le5 bättre.

26. Dd3 L×d2 27. e5!

Detta bondeoffer ger vit vinstchanser, men det är ändå tvivelaktigt om fördelen räcker för vinst vid riktigt spel.

27. — Dh6 28. T×d2 e4!

28. — d×e5 besvaras starkt med 29. d6. 29. b×c4 b×c4 30. Dc3 T×e5 31. T×e5 d×e5 32. Te2 Sd6 33. D×e5 Dc1† 34. Kh2 Da3 35. Df4 Te8

Detta tycks vara hållbart, men 35. — Dc5 ser naturligare ut.

36. T×e8† S×e8 37. D×c4 g6 38. Lb3 Sd6 39. Dd4 Dc1 40. Da4 a5! 41. Dd4

Svart håller remischackar, om vit slår på a5.

41. — Sf5 42. Dd1 Db2 43. Kg1 Sd6 44. Dg4 De5 45. g3 h5 46. Da4 Sf5?

Först här tycks Gligoric göra det avgörande felet. Såväl Dc3 som De1† kommer i fråga.

47. D×a5 S×g3?

Detta skulle vara poängen med det tidigare bondeoffret, men det visar sig att kalkylen inte håller.

48. f×g3 D×g3† 49. Kf1 D×h3† 50. Ke2 Dg4† 51. Kd3 Dg3† 52. Kc4 h4 53. Kc5 Dc3† 54. Kc6 De8† 55. Kb7 h3 56. Dc7 Kg7?

Ett sista fel i svår tidsnöd. Med 56. — De3 hade svart ännu kunnat bjuda långvarigt motstånd.

57. Dc3† f6 58. D×h3 Db5† 59. Kc7 Dc5† 60. Kd7 Da7† 61. Ke8 Db8† 62. Ke7 Dc5† 63. De6 Dc7† 64. Dd7 Dc5† 65. Kd8† Kf8 66. Kc8 Uppg.

Nr 68. SPANSKT

Tal Kortjnoj

Femte matchpartiet

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. 0—0 Le7 6. Te1 b5 7. Lb3 d6 8. c3 0—0 9. h3 Sa5 10. Lc2 c5 11. d4 Dc7

Det gamla Tchigorin-systemet! Det innehåller många svårbehandlade strategiska problem.

12. Sbd2 Sc6 13. d×c5 d×c5 14. Sf1 Le6 15. Se3 Tad8 16. De2 c4 17. Sf5

Så spelade stormästaren V. Liberson mot mästaren Novak (match Moskva—Prag 1967). Vit öppnar e-linjen och diagonalen för Lc2 och får ett tillfredsställande spel.

17. — L×f5 18. e×f5 Tfe8 19. Lg5

Dåligt är 19. S×e5? Ld6.

19. — h6 20. L×f6 L×f6 21. Sd2

Bättre är 21. Le4, som Liberson spelade mot Novak.

21. — Se7 22. Se4 Sd5 23. b3

Tal spelar nervöst efter förlusten i det fjärde partiet. Det strategiskt riktiga är 23. g3! åtföljt av Df3, Tad1 eller a4.

23. — S×c3! 24. S×f6†

Eller 24. S×c3 c×b3.

24. — g×f6 25. Dc3 c×b3 26. L×b3 Kh7 27. Tec1?

Detta förlorar. Riktigt är 27. L×f7 D×f7 28. D×c3 med lika spel.

27. — b4 28. a3 e4!

Tal förbisåg detta, när han drog 27. Tec1. Svart får nu ett mycket starkt figurspel.

29. a×b4 Td3 30. De1 e3!

Det ena draget starkare än det andra! Nu hotar svart med 31. — e×f† 32. D×f2 Se2† eller 31. — e2! med en mycket farlig fribonde.

31. Lc2 Td2 32. f×e3 Se2† 33. Kh1 Sg3†

34. Kg1 Te2 35. Dd1 Db7 36. e4

36. — T8×e4! 37. Uppg.

Efter 37. L×e4 D×e4 finns det inte något hållbart försvar mot matthotet på g2.

Anm. för TfS av A. KOTOV

Nr 69. NIMZOINDISKT

Kortjnoj Tal

Fjärde matchpartiet

1. c4 Sf6 2. Sc3 e6 3. d4 Lb4 4. Sf3 c5 5. e3 0—0 6. Ld3 d5 7. 0—0 Sbd7 8. c×d5 e×d5 9. Db3

Så spelades också i partiet Pachman—Unzicker, Göteborg 1955.

9. — Sb6 10. Se2 a5

Jag tror att 10. — Ld7 hade varit starkare.

11. d×c5 Sbd7

Inte heller det bästa. Efter 11. — L×c5 hade svart haft en tillräckligt god ställning.

12. Dc2 S×c5 13. L×h7† S×h7 14. a3 Sa6 15. a×b4 S×b4 16. Db3 Sg5

Det principiella misstaget. Tal spelar på kungsangrepp men har inte tillräckligt med reserver. Bättre var 16. — De7 17. Ld2 Le6 och svart kan försvara sig.

17. S×g5 D×g5 18. Ld2 Sc6 19. Lc3 Td8 20. Db5

Det typiska Kortjnoj-draget: Han bryr sig inte om att spela på angreppet 20. f4 De7 21. Tf3, utan föredrar att vinna en bonde — den på a5.

20. — Td6 21. L×a5 Tg6 22. Sg3 d4

Svart hoppas få en del chanser i slutspelet, men Kortjnoj påvisar strax svagheterna i den svarta ställningen.

23. D×g5 T×g5 24. Lb6! T×a1 25. T×a1 d×e3 26. Ta8 Se7 27. f×e3!

Inte 27. Ld8? Td5 28. L×e7 Td1† 29. Sf1 e2.

27. — Td5

28. b4!

Därmed vinner vit pjäs. Om 28. — Kf8 så 29. Lc5 Td8 30. Sf5! Eller 28. — Kh7 29. Lc5 Lg4 30. h3! annars Td1 med evig schack) Sf5 31. Se4 Ld1 32. Sg5† Kg6 33. e4!

28. Td1† 29. Kf2 Td2† 30. Ke1 T×g2 31. Lc5 Kh7 32. L×e7 Ld7 33. Td8 Lc6 34. Td2 Tg1† 35. Ke2 Tb1 36. Kd3 Kg6 37. Kd4 f6 38. Kc5 Uppg.

Anm. för TfS av A. KOTOV

Nr 70. STEINITZ-VARIANTEN

Spassky Larsen

Femte matchpartiet

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Sc3 g6 4. d4 e×d4 5. S×d4

Teorin rekommenderar här 5. Sd5! Lg7 6. Lg5.

5. — Lg7 6. Le3 Sf6 7. Le2 0—0 8. 0—0 Te8 9. S×c6 b×c6 10. Lf3 Lb7 11. Dd2 d6 12. Lh6 L×h6 13. D×h6 Te5!

Vit har inte fått ut något av öppningen, och svart utövar i fortsättningen ett starkt tryck mot e4.

14. Tae1 c5 15. Te3 De7 16. Tfe1 Te8 17. h4 De6 18. Df4 Kg7 19. b3 h6 20. Dg3 Dd7 21. Df4 T8e7 22. Sd5 L×d5 23. e×d5 g5 24. h×g5 h×g5 25. Dg3 Df5 26. e4 T×e3 27. f×e3

Trycket på e-linjen har resulterat i en försvagning av bondeställningen, och svart är nu i klar fördel.

27. — Te5 28. Ld1 Dd3 29. Lf3 Dc3
Givetvis inte 29. — T×e3 för 30. D×g5† med tornvinst.

30. Kh2 a5 31. Kh1

Vit har ingenting annat att göra än att avvakta.

31. — Kf8 32. Tf1

Spassky ger bonden för att skaffa sig motspel.

32. — D×e3 33. Dh3 Kg7 34. g3 Dd4 35. g4 a4 36. Ld1 Te3

Med sin öppna kungsställning dukar nu vit under för ett kraftigt slutangrepp.

37. Dg2 Td3 38. Le2 Td2 39. b×a4 De5 40. Uppg.

Nr 71. ENGELSKT

Larsen Spassky

Sjätte matchpartiet

1. c4	e5	2. Sc3	d6
3. Sf3	Lg4	4. e3	Sf6
5. Le2	Le7	6. h3	Lh5
7. d4	Sbd7	8. 0—0	c6
9. b3	0—0	10. Lb2	Te8
11. d5	e4!?		

Svart söker förvecklingar. Sd7 siktar till fältet d3.

12. d×c6 b×c6 13. Sd4 L×e2
14. D×e2 Se5 15. f3!

Ser egendomligt ut, men till priset av en isolerad bonde på e3 får vit kontroll över f-linjen.

15. — e×f3 16. S×f3 Tc8?

Bättre genast 16. — Dc7 jämte 17. — Tad8.

17. Tad1 Dc7 18. Sd4 Tcd8
19. Sf5

Vit är nu i klar fördel.

19. — Lf8 20. Sh6† Kh8
21. T×f6!?

Ett konsekvent men förpliktande kvalitetsoffer i angreppets intresse.

21. — g×f6 22. Dh5?

Avsevärt starkare vore 22. Sf5 t.ex. Te6 23. Dh5 Sg6 24. Se4! med avgörande fördel för vit.

22. — L×h6 23. D×h6 Te6
24. Se4 De7

Nu har svart inga bekymmer med försvaret.

25. Df4 Tg8 29. Sh6!
27. S×f6 Tg6 26. c5 d×c5
28. Sg4 f6

Upprätthåller jämvikten, vit har fortfarande initiativet.

29. — Td6	30. T×d6	D×d6
31. L×e5 f×e5	32. Sf7†	Kg7
33. S×e5 Te6	34. Dg5†	Kf8
35. Df5† Kg7	36. Dg5†	Kf8
37. Df5† Kg7	38. Df7†	Kh8
39. Sc4 De7	40. Df4	Tf6
41. Dg4 Tg6	42. Dc8†	Kg7
43. Df5		

Förseglingsdraget.

43. — De6 44. Df4 Dd5

Om D×h3, så håller vit lätt remi genom remischeckar.

45. e4 Dg5	46. Df2	Tf6
47. De1 Tf3!	48. Sd6!	T×h3
49. Sf5† Kg8	50. Dd1	Tc3
51. Dd7!		

Säkerställer remin.

51. — Tc1†	52. Kh2	Dh5†
53. Kg3 Dg5†	54. Kh2	Dh5†
55. Kg3 Dg5†	56. Kh2	Dh5†

Remi.
Anm. för TfS av Gunnar Dahlin

Nr 72. SICILIANSKT

Spassky Larsen

Tredje matchpartiet

1. e4 c5 2. Sc3 d6 3. g3 g6 4. Lg2 Lg7 5. d3 Sc6 6. f4 e6 7. Sf3 Sge7 8. 0—0 0—0 9. Ld2 Tb8 10. Tb1 b5 11. a3 a5 12. a4 b4 13. Sb5 d5 14. c4 b×c3 15. b×c3 c4 16. Le3 c×d3 17. e5 La6 18. D×d3 Dd7 19. Tfd1 Tfc8 20. Dd2 Sf5 21. Lf2 h5 22. Lf1 Td8 23. Ld3 De7 24. De2 Tb7 25. h3 h4 26. S×h4 S×h4 27. g×h4 Lh6 28. Lg3 Dc5† 29. Kh2 Se7 30. h5 Sf5 31. h×g6 f×g6 32. L×f5 e×f5 33. c4 d4 34. Sd6 T×b1 35. T×b1 d3 36. D×d3 L×f4 37. Dd5† D×d5 38. c×d5 Le3 39. Lh4 Lf4† 40. Kg2 Ld3 41. Tb6 g5 42. Lg3 L×g3 43. K×g3 Lc2 44. Tb2 f4† 45. Kg4 L×a4 46. K×g5 f3 47. Se4 Kf8 48. Sf6 Ld1 49. Tb7 f2 50. e6 T×d5† 51. Kh6 Th5† 52. Kg6 Uppg.

SM-gruppen

Nr 73. OREGELBUNDET

Sven Platzack Ystads SS		Börje Jansson Uppsala ASS	
1. g3	g6	2. Lg2	Lg7
3. d3	d5	4. c3	Sf6
5. b4			

Ett något egenartat drag bl.a. med hänsyn till det tryck svarts löpare utövar på diagonalen a1—h8. Vit tycks eftersträva en sorts jugoslavisk uppställning i förhand.

5. — 0—0	6. Lb2	e5
7. Sf3 De7	8. 0—0	e4

Det är sällan bra för svart med en så tidig centrumframstöt, men den tid vit offrat på dragen c3 och b4 gör den här berättigad.

9. Sd4	Te8	10. Sa3	Sbd7
11. Sac2	Se5	12. f3	Ld7
13. a4	Tad8	14. b5	c5

Partiet bekräftar den gamla regeln att konstiga drag i allmänhet inte skall bemötas med andra konstiga drag utan med enkelt och sunt ställningsbyggande.

15. La3	b6	16. h3	Sh5!
17. f×e4			

På 17. Kh2 är 17. — Dg5 genast avgörande. 18. De1 går inte för 18. — e×d3 och 18. g4 besvaras med 18. — Df4† 19. Kg1 e×d3 20. e×d3 S×d3 21. D×d3 Le5 22. Te1 Dh2† 23. Kf1 D×g2† 24. K×g2 Sf4†, eller 22. Td1 Sf4 23. Dd2 L×d4 24. S×d4 c×d4 25. Te1 d×c3.

17. — S×g3	18. e×d5	Dh4
19. Tf2		

19. Sf3 L×h3 är lika illa.

19. — c×d4	20. c×d4
------------	----------

Vit har räknat ut att han får pjäsen åter. Det får han, men till vilket pris!

20. — Sg4! 21. h×g4 L×g4

Vits bondemassor i centrum är till ingen nytta. Varken e2 eller kungsställningen kan försvaras.

22. De1	T×e2	23. T×e2	S×e2†
24. Kf1	Dh2	25. Df2	Sg3†
26. Ke1	Te8†	27. Le4	

Om 27. Se3, så 27. — L×d4.

27. — T×e4†	28. d×e4	Dh1†
29. Kd2 S×e4†	30. Uppg.	

Anm. för TfS av E. Å h m a n

Nr 74. SICILIANSKT

Bengt Hörberg Södra SS Zandor Nilsson Schack 27-Kamr.

Matchen Spassky—Larsen i Malmö försåg även SM-deltagarna via dagspressen med uppslag för spelet. Bengt Hörberg var en av dem som nappade på idéerna i denna match och använde spelföringen från deras tredje matchparti. Först mot kommentatorn i rond 8 och sedan mot Martin Johansson i tolfte rond. Svartspelaren i det förstnämnda mötet var vid denna tidpunkt lyckligt okunnig om sin motståndares berömda förlaga och bemötte det hela efter eget huvud. Så här gick det till.

1. e4	c5	2. Sc3	Sc6
3. g3	g6	4. Lg2	Lg7
5. d3	d6	6. f4	e6

Geller spelade i tre partier i kvartsfinalen mot Spasski i våras 6. — Sf6 och förlorade alla tre. I matchens åttonde parti hade han kommit till insikt om att textdraget var det bästa. Kungsspringaren kan nu utvecklas till e7 och samarbeta med kollegan på c6 och den långa svarta löpar-diagonalen hålls öppen.

7. Sf3	Sge7	8. 0—0	Tb8
9. Tb1	b5	10. a3	0—0
11. Ld2	a5	12. a4	

Vit siktar mot en erövring av fältet b5 för sin springare. Med vissa dragomkastningar har nu exakt samma ställning uppstått, som i det inledningsvis omnämnda tredje matchpartiet Spassky—Larsen.

12. — b4 13. Sb5 La6

Men här fortsatte Larsen med 13. — d5 14. c4 b×c3 e.p. 15. b×c3 c4 16. Le3 c×d3 17. e5! La6 18. D×d3 och vit fick ställningsfördel tack vare att han lyckats stabilisera situationen i centrum och mera ostörd kunde övergå till en uppmarsch på kungsflygeln.

Martin Johansson kostade aldrig på sig

d7—d6 utan spelade i 8:e draget d7—d5 och med denna viktiga skillnad i ställningen mot Hörberg kunde han nu fortsätta med 13. — c4 14. e×d5 e×d5 15. d×c4 d×c4 16. De2 La6! 17. Le3 (17. D×c4 Sa6) Sf5 18. Lf2 Scd4 19. Sf×d4 S×d4 20. S×d4 L×d4 21. Tfd1 Tfe8! 22. Df3 L×f2† 23. D×f2 Dc7 och svart fick gott spel, som dock slöt med remi efter ytterligare 8 drag.

14. c4 b×c3 e.p. 15. b×c3 d5
16. Te1 Dd7 17. De2 Tb7
18. e×d5?

Härefter kommer vit i allvarliga svårigheter, men det är inte svårt att se att även på drag som 18. e5 svart efter 18. — Tfb8 har ett utmärkt spel.

18. — S×d5 19. Df2 Sb6!

Försvaret indirekt c-bonden och hotar att undanröja stödet för springaren på b5, samtidigt, som damen angriper d3.

20. Se5 S×e5 21. f×e5

Naturligtvis inte 21. L×b7 för S×d3.

21. — T7b8 22. d4 S×a4
23. Sd6 Sb2! 24. d×c5

Hörberg hoppas på c-bonden, då det är tydligt att vit på andra drag är i klar nackdel.

24. — Sd3 25. c6 Dc7
26. Dd4

26. — T×b1! 27. T×b1 L×e5
28. Db6

På detta drag hade vit förlitat sig, då han planerade sitt motspel.

28. — D×d6! 29. Le3

La6 är oantastbar, ty på 29. D×a6? följer den bekanta kvävsmatten 29. — Dc5† 30. Kh1 Sf2† 31. Kg1 Sh3† 32. Kh1 Dg1†!! 33. T×g1 Sf2†.

29. — Tb8!

Ett sista dräpdrag mot den vita ställningen.

30. D×b8† D×b8 31. T×b8† L×b8
32. Lb6 a4 33. c4 a3
34. uppg.

Anm. för TfS av Z. Nilsson

Nr 75. JUGOSLAVISKT

Zandor Nilsson Sven Platzack
Schack 27/Kamr. Ystads SS

1. e4 g6 2. d4 Lg7
3. Sc3 d6 4. g3

Detta drag och det uppbyggnadssystem det förbereder har sin särskilda historia. Vid kandidatturneringen i Curaçao 1962 spelade Benkö som vit i kungsindiskt detta drag, men partierna fick sedan jugoslavisk karaktär. Benkö hade framgångar med spelättet, men trots detta försvann det ur stormästarpraxis. Om något hemligt motgift finns, så har det inte bekantgjorts. Vid årets SM fick Zäta tillfälle att inte mindre än tre gånger pröva metoden. Med spelöppningen lyckades han bra, men poängskörden blev mager, 2 remier och ett förlustparti!

Till de spelöppningsintresserade tjänst återges här upptakten till de bägge andra partierna. Mot Börje Jansson: 1. e4 d6 2. d4 Sf6 3. Sc3 g6 4. g3 Lg7 5. Lg2 0—0 6. Sge2 e5 7. h3 Sbd7 8. Le3 e×d4 9. L×d4 Te8 10. 0—0 c6 11. a4! Dc7 12. a5 Sf8. Bengt Andersson avvek med 9. — Se5, varpå följde 10. f4 Sc6 11. Le3 Le6 12. 0—0 De7 13. Dd2 Lc4 14. Tf2 Tad8 15. Tae1 Tfe8 16. b3 L×e2 17. Te×e2.

4. — c6 5. a4 a5
6. Lg2 Sa6 7. Sge2 Sf6
8. 0—0 0—0 9. h3 e5
10. Le3 De7

Svarts strategi syftar till befrielse med framstötten d6—d5. Detta kan inte förhindras, men fältet e5 försvagas vid genomförandet.

11. Dd2 Sb4 12. Tac1 d5
13. e×d5 Sf×d5

Efter 13. — c×d5 14. d×e5 D×e5 15. Ld4 Dd6 16. L×f6 L×f6 17. S×d5 L×b2 18. Tb1 förlorar svart en bonde, då 18. — S×d5 19. L×d5 Da3 vederlägges med 20. c3 och 18. — La3 med 19. Sec3.

14. S×d5 S×d5 15. Lh6 Te8
16. L×g7 K×g7 17. c4?

Helt i onödan upplåter vit fältet b4. 17. Tfe1 skulle hota slag på d5 jämte Sf4 med

svåra bekymmer för svart, som är svag på svarta fält.

17. — Sb4 18. Tfe1 Le6!

Nu går inte 19. d×e5 för 19. — Td8 jämte Sd3.

19. d5

Förhastat. På 19. De3 kunde svart spela 19. — Sa2 och vit har knappast något bättre än att med 20. Tc2 Sb4 acceptera remi. Men Platzack spelar sällan på remi.

19. — Tad8 20. Sc3 f6
21. g4! Td7 22. g5?

Om detta var avsikten, förtjänar vits 21:a drag inte sitt utropstecken. Återigen upplåtes det bästa fältet för en svart pjäs. 22. f4 var också dåligt för 22. — Dc5†. Men efter 22. De3 c×d5 23. S×d5 S×d5 24. L×d5 L×d5 25. c×d5 T×d5 26. Db6 får vit tillbaka den offrade bonden och ett remislut är sannolikt.

22. — Lf5!

Med klar fördel. De svarta pjäserna samverkar perfekt och det hotar närmast Sd3.

23. g×f6† D×f6 24. Te3

Bättre 24. Se4 för att kunna besvara 23. — Dh4 med 25. Dg5.

24. — Dg5 25. Te2 Dh4
26. f4

26. Kh2 Sd3 jämte Sf4 skulle vara hopplost för vit.

26. — L×f3 27. Tce1 L×g2
28. T×g2?

Kungen måste slå!

28. — Sd3!

Elegant och avgörande. Om tornet flyttas från e1 följer 30. — S×f4.

29. d×c6 Tf7

På 30. — b×c6 kan vit med 31. Td1 ännu bjuda ett visst motstånd. T.ex. 31. — e×f4 32. Se4! T×e4 33. Dc3†. Men den allra finaste vändningen missar svart nämligen 30. — S×e1!! Om nu 31. c×d7, så 31. — Sf3† 32. Kf1 S×d2† och om 31. D×d7†, så helt enkelt 31. — Te7 och på 32. c×b7 blir det matt efter 32. — Sf3†, medan 32. Dd1 besvaras med 32. — S×g2 33. K×g2 b×c6.

30. Te4 S×f4 31. c×b7 Sh3†
32. Kh2 Sf4† 33. Kg1 Sh3†
34. Kh2 Dh5 35. Dd1 Dh6
36. Dd2

På räddningsförsöket 36. Kg3 följer 36. — Sf4 37. Th2 (37. Dg4 Sh5† 38. Kh2 Sf6†) Dg5† 39. Kf2 (39. Dg4 D×g4† 40. K×g4 T×b7) Sh5† och på 40. Ke1 De1† eller 40. Ke2 Sg3† 41. Kd3 Td7† 42. Sd5 S×e4.

36. — Sg5† 37. Uppg.

Anm. för TfS av E. Å h m a n

Nr 76. SICILIANSKT

Ove Kinnmark Göran Broström
SS Manhem Umeå SK

1. e4 c5 2. Sf3 d6
3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6
5. Sc3 a6 6. g3 e5
7. Sde2

Enligt Pachman är det oprövade 7. Sb3 troligen starkare.

7. — b5

Detta drag håller Pachman för att vara den mest exakta fortsättningen och anger 8. a4 Lb7! men ej 8. — b4 för 9. Sd5 S×e4 10. Lg2. Huvudvarianten är 7. — Le7 8. Lg2 0—0 9. 0—0 b5 10. h3 Sbd7 11. Le3 Dc7.

8. Lg5

Skarpare och säkert bättre än 8. a4, eftersom draget är aktivt i kampen om det viktiga fältet d5.

8. — Sbd7 9. a4 Lb7
10. Lg2 Le7

Frågan är om svarts anläggning redan är vederlagd. Som partifortsättningen visar, är textdraget inte spelbart. Varianten 10. — b4 11. Sd5 L×d5 12. e×d5 ger vit löparparet, terrängövertikt och avsevärd överlägsenhet på de vita fälten. 10. — Db6 kan bemötas såväl med 11. a×b5 a×b5 12. T×a8† L×a8 13. Dd3 Lc6 14. 0—0

Le7 15. Ta1 som med 11. Le3 Dc6 12. a×b5 a×b5 13. T×a8† L×a8 14. Sd5.

Kanske är därför 10. — h6 ett bättre drag, eftersom det tvingar vit till förklaring. Efter 11. L×f6 S×f6 12. a×b5 a×b5 13. T×a8 D×a8 14. S×b5 Da5† 15. Sec3 kan svart spela 15. — S×e4. Om vit på 10. — h6 drar 11. Le3 kommer 11. — b4 12. Sd5 Sc5 i fråga.

11. a×b5 a×b5 12. T×a8 D×a8

Eller 12. — L×a8 13. S×b5 L×e4 14. L×e4 S×e4 15. L×e7 D×e7 16. Dd5 Sdf6 17. Dc6†.

13. S×b5! Da5† 14. Sec3 L×e4

På 14. — S×e4 kunde följa 15. L×e4 L×e4 16. L×e7 L×h1 17. D×d6.

15. L×e4 S×e4

16. Dd5!!

Hotar damvinst genom S×d6† och samtidigt D×e4. 16. — 0—0 går inte för 17. L×e7 Da1† 18. Ke2 D×h1 19. S×e4 med dubbelhot.

16. — Da1† 17. Ke2 S×c3†

Nu blir tornet på h1 garderat. Men efter 17. — D×h1 18. S×e4 hotade en fruktansvärd springarschack på d6, vilken inte kan avvärjas genom 18. — 0—0 för 19. Sf6† med damvinst.

18. b×c3!

18. S×c3 är sämre för 18. — D×b2, men nu går inte 18. — Db2 för 19. Da8†.

18. — Da6 19. c4 Db6
20. Ta1 L×g5 21. Ta8†! Sb8

21. — Ld8 22. S×d6† och antingen 22. — Kf8 med matt på f7 eller 22. — Ke7 23. Sc8†.

22. S×d6† Ke7 23. c5 Db2
24. Ta7† Uppg.

Anm. för TfS av E. Å h m a n

Nr 77. OREGELBUNDET

Bengt Andersson
Falköpings SS

Åke Olsson
Wasa SK

1. Sf3	g6	2. b3	Lg7
3. d4	c5	4. e3	Sc6
5. Lb2	Sh6	6. Sbd2	0—0
7. c4			

Det borde vara angelägnare att utveckla Lf1 än att i denna situation marschera upp i centrum. Vit har efter sitt sjunde drag en strategiskt förlorad ställning.

7. — Sf5! 8. Se4

Inte mycket att välja på. d4 hänger och 8. Sb1 är inte just trevligare än det spelade.

8. — c×d4 9. e×d4 d5
10. c×d5 D×d5 11. Sc3 Da5
12. a3

Vit finner ingen lösning på ställningsproblemet. En bonde måste gå förlorad och han kan inte ens med 12. Lc4 S×d4 13. 0—0 fullborda sin utveckling på grund av 13. — Lg4.

12. — Sc×d4 13. b4 S×f3†
14. D×f3 De5† 15. De2

Vit är naturligtvis totalförlorad. På 15. Le2 avgör 15. — Sd4 genast. Nu följer några rätt trevliga slutvändningar.

15. — Td8 16. Td1

Enda chansen att spela en stund till är 16. D×e5.

16. — D×c3†!

En av många vinstvägar men onekligen den roligaste.

17. L×c3	L×c3†	18. Td2	L×d2†
19. Kd1	Le6	20. De4	Lh6†
21. Ke1	Tac8	22. f4	Td4
23. D×b7	Tc1†	24. Kf2	T×f4†
25. Uppg.			

Anm. för TfS av E. Å h m a n

Mästarklassen, grupp 3

Nr 78. KUNGSINDISK T i förhand
Ulf Andersson Gunnar Andersson

Arboga SK

Norrköpings SS

1. Sf3	Sf6	2. g3	g6
3. Lg2	Lg7	4. 0—0	0—0
5. d3	c5		

Svart överger symmetrispelet, som hade givit vit ganska små möjligheter till allvarligt initiativ. Textdraget är inte fel, men springarplaceringen d7 och f6 är merendels stabilare än c6 och f6.

6. Sbd2 Sc6

Nu hade svart tillfälle att ostraffat spela 6. — d5. T.ex. 7. c4 Dc7 eller 7. e4 d×e4. Observera att vit med sitt sjätte drag frivilligt begränsat sina aktionsmöjligheter mot fältet d5.

7. e4	d6	8. Se1	Tb8
9. h3	b5	10. f4	Dc7
11. g4	Sd7		

Svart söker sin lycka på damtygeln som motvikt mot vits aggressiva spel. Men situationen kräver energiska motåtgärder. Man kan tänka sig 11. — e5 12. f5 g5 13. Sdf3 h6 14. h4 g×h4 15. g5 h×g5 16. L×g5 d5 17. S×h4 Sh7 18. Dg4 S×g5 19. D×g5 f6.

12. Sdf3	Sb6	13. Tb1	a5
14. Le3	b4	15. f5	Sd4
16. Dd2!	Td8?		

Här gör tornet ingen insats i försvaret. En liten möjlighet erbjöd 16. — e5 för att

besvara 17. S×d4 c×d4 18. Lh6 med 18. — f6. Men vit behåller sitt övertag genom att i stället spela 17. f6 L×f6 18. S×d4 e×d4 19. T×f6 d×e3 20. D×e3 (med hoten dels Df4, dels Dh6) Sd7 21. Tf2 Kg7 22. Dg3!

17. S×d4! c×d4 18. Lh6 Lf6

Nu är det för sent att spela 18. — e5 på grund av 19. L×g7 K×g7 20. f6† Kh8 21. Dh6 Tg8 22. Sf3.

19. Df2!

Hotar g5 och kan ej bemötas med 19. — g5 för 20. Dd2.

19. —	g×f5	20. e×f5	Le5
21. g5	Sd7		

Eller 21. — f6 22. Sf3 f×g5 23. S×e5 d×e5 24. Dg3 Kh8 25. Tbe1 Sd7 26. D×g5.

22. Dh4	Sf8	23. L×f8	T×f8
24. f6	d5	25. Dh6	Uppg.

Anm. för TfS av E. Å h m a n

Distriktsnytt

Mälardalen

Lagserien div. 1: Örebro SS 14 (48), Västerås ASK 11 (48½), Eskilstuna SK 10 (45).

Eskilstuna SK B och Hallsbergs SS uppflyttas till div. 1.

I div. 3 norra gruppen segrade Hallstahammar med 11 poäng, i västra gruppen vann Kumla SS B med 9 poäng och i södra gruppen Gnesta SK med 10 poäng. I juniorserien segrade Arboga SK klart med 12½ poäng före Örebro SS 8½.

Påskturneringen i Eskilstuna:

Regionmästerskapet: R. Goode, Kristinehamn 4½, Sven Carlsson, Västerås 4½, Björn Wiklund, Norrköping 4, H. Nilsson, Falun 3½, Bo Jonsson, Uppsala 2½, O.

Hammarberg, Uppsala 2½, K. E. Gannholm, Stånga 1½, O. Pettersson, Norrtälje 1.

Mästarklassen: R. Rantalainen, Västerås 5½, H. Wiberg, Köping 3½, S. Schön, Köping 3½, B. Pettersson, Eskilstuna 3½ (placerade i här nämnd ordning), L. Lindgren, Örebro 3, A. Boman, Eskilstuna 3, L. Isaksson, Hallsberg 3.

Klass 1: Gruppsegrare blev S. Hjærtsson, Eskilstuna 4½ och E. Kvarnström, Hallstahammar 5.

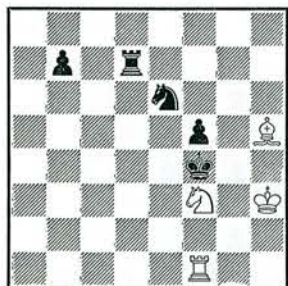
Juniorer: 1) J. Blanksvärd, Köping 4½, 2) R. Gunnarsson, Fellingsbro 4½, 3) Görran Age, Örebro 4.

Programboken 1968, innehållande resultat av olika tävlingar 1967—68 har utkommit. Omslaget prydes med bild av G. Pettersson, Kumla, mälardalsmästare 1965—66—67. Junioren Ulf Andersson (numera medlem av SM-gruppen!) vann poängligan med 9 poäng på 11 spelade matcher.

Studier

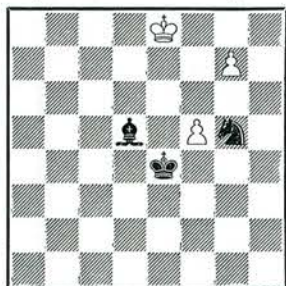
Bidrag och lösningar till
ERIC UHLIN, Ivar Claessons gata 7 A,
442 00 Kungälv

1443. P. Perkonoja,
Finland. Original

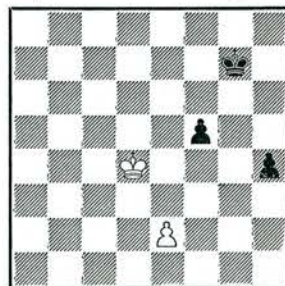
4+5=9 Vinst

1444. M. Marysko,
Tjeckoslovakien. Original

3+3=6 Remi

1445. M. Marysko,
Tjeckoslovakien. Original

2+3=5 Remi

Lösningsfrist: 30 september 1968.

Lösningar till 1425—1430, nr 3/1968

1425 (Bent) Kc8, Dd1, Sb7, d6, Bb4, d4 — Kc6, Dc3, La7, c4, Bb6, e6, e4. Vinst. 1. d5f eXd5 2. b5f Lxb5 3. Dc2 Dxc2 4. Sf5 Dc5 5. Sd8 matt är författarens lösning men fortfarande går det lika bra med 1. Dh5! (Perkonoja) varför uppgiften är bilöslig.

1426 (Peckover) Ka4, Ba3, b5, c6 — Kh4, Tb6, Bc7. Remi. 1. Kb4 Kg5 2. a4 Kf6 3. a5 Tb8 4. b6 cxb6 5. axb6 Txb6f 6. Kc5 Tb1 7. c7 Ke7 8. c8Sf! remi. Men studien spolieras av dualer. I stället för 5. axb6 går också 5. a6, t.ex. 5. — Ke7 6. Kb5 Kd6 7. a7 Tc8 8. Kxb6 remi. Även 4. a5 eller 4. Kc5 duger. I senare fallet kan ske 4. — Ke7 5. b6 cxb6f 6. axb6 Kd8! med remi (Perkonoja).

1427 (Peckover) Kb3, Sa5, Bb5, c6 — Kf7, Te1, Lb6. Remi. Samma innehåll som i föregående studie: 1. Sc4 Lc7 2. b6 Lxb6 3. Sxb6 Tb1f 4. Kc4 Txb6 5. Kc5 Tb1 6. c7 Ke7 7. c8Sf! remi. Om 2. — Lf4 så 3. c7 Te8 4. Kb4 Ke6 5. Kb5 Kd7 6. Ka6 Kc8 7. Ka7 Th8 8. Sa3 Kd7 9. Sb5 Le5 10. Kb7 samt 11. Sa7 remi.

1428 (Buraas) Kc2, Sg4, Ba2, b6, f6, h3 — Kd8, Te6, Ba3, c5, h4. Remi. 1. f7 Ke7 2. Se5! Txe5 3. b7 Te2f 4. Kb1! Tb2f 5. Ka1! Tb6 6. f8Df Kxf8 7. b8Df Txb8 patt. Om 5. — Tf2 så 6. Kb1!, men där emot ej 6. b8D? Tf1f 7. Db1 Txb1f 8.

Kxb1 Kxf7 9. Kc2 c4! och svart vinner, ty h-bonden går i dam ett steg före vits a-bonde.

1429 (Bent) Kh7, Sc2, e1 — Kf5, Lg7, Se4, Bf2. Remi. 1. Sd3 f1D 2. Se3f Kf6 3. Sxf1 Kf7 4. Se5f Lxe5 5. Kb6 Lf4f 6. Kb5 Sf2 7. Kb4 Kg6 8. Sb2 Lxb2 patt.

1430 (Apelqvist/Ornstein) A. Kd6, Ba3, c2, c3 — Kg3, Sg4, Ba6. Remi. 1. c4 Se3 2. c5 Sc4f (2. — Sxc2 3. a4!) 3. Kd5 Se3f 4. Ke6 Sxc2 5. c6 Sd4f 6. Kd7 Sb5 7. c7 Sa7 eller 4. Ke4 Sxc2 5. c6 Sxa3 6. c7 Sb5 7. c8D Sd6f 8. Kd5 Sxc8 9. Kc5 remi. B. Kd5, Ba3, c2, c3 — Kg3, Sf3, Ba6. Vinst. 1. c4 Se1 2. c3! Sc2 3. c5 Se3f (3. — Sxa3 4. c4) 4. Ke4 Sc4 5. a4 a5 6. c6 Sd6f 7. Ke5 Se8 8. c4 Kg4 9. Ke6 Sc7f 10. Kd7 Sa8 11. c5 Kf5 12. c7 Sxc7 13. Kxc7 och vinner.

Lösarlista 1425—1430, nr 3/1968

	1425	26	27	28	29	30	S:a
P. Bohlin	3	3	3	—	3	0	0
K. Kaikko	9	3	3	3	3	3	6
E. Karlsson	15	6	3	3	3	3	39
P. Perkonoja	15	6	6	3	3	3	6
T. Sjödin	12	3	3	—	3	3	27
E. Svedberg	6	3	3	3	3	0	21
S. Svenonius	0	—	—	—	3	—	3

Oförändrade: T. Görling 6, Chr. Jonsson 12, P. Ohlin 6, T. Rydell 6.

Lösningar till 1431—1436, nr 4/1968

1431 (Teodoru) A. Kh1, Sa8, Ba3, b6, c2, c5, d4, f6, g6, h2 — Ka5, Tc6, Ba4, b7, c3, c7, d5, h3. Vinst. Genom olyckliga omständigheter har den svarta bonden på d5 inte ens kommit med i korrekturen. Den avsedda lösningen är (med svart bonde d5): 1. g7, Txf6 2. g8T (2. g8D? Tf1f 3. Dg1 c6! 4. Sc7 Txf6g1f 5. Kxf6g1 patt) 2. — c6 3. Kg1 Tf7 4. Tc8 Tg7 5. Kf2 Tg2 6. Ke3! Txb2 7. Sc7! Te2 8. Kxe2 h2 9. Ta8 matt. Eller: 2. — cxb6 3. Sc7! Tf1f 4. Tg1 Tf7 5. cxb6! (hotar 6. Tb1 och Tb5 matt) 5. — Kxb6 6. Sxd5 Kb5 7. Sb4! Kc4 8. d5 Kd4 9. Te1 Tf2 10. Kg1 Tg2 11. Kf1 Txb2 12. Te8 Tb1f 13. Kf2 h2 14. Kg2 och vit vinner. Utan svart bonde d5 vinner vit lätt med 2. g8D men även med 1. bxc7 Txf6 2. Kg1 Txf6g1f 3. Kf2 Tc6 4. d5 Txc5 5. d6. B. Samma ställning men Sa8 ersättes med Sa1. Vinst. 1. g7 Txf6 2. g8D Tf1f 3. Dg1 c6 4. Sb3f! axb3 5. Dxf1 och vit vinner.

1432 (Soukup-Bardon) Ka7, Sf3, f5 — Kc7, Bf4. Vinst. 1. Sb6! Kd6 2. Sg4! Kc6 3. Kb8! (men ej 3. Sf2 Kc7! och vit måste ånyo göra drag med springaren på f2 för att vinna ett viktigt tempo) 3. — Kd5 4. Sf2! Kd6 5. Kb7 Kd7 6. Kb6 Kd6 7. Kb5 Kd5 8. Kb4 och teoretisk vinst för vit, då svart ej längre har remioppositionsmöjligheter. 2. — Kd5 3. Sf2! (det enda) Kc5 4. Kb7 Kb5 5. Kc7 Kc5 6. Kd7 Kd5 7. Ke7 och vit vinner.

1433 (Jonsson) Kf3, Sg1, Be2, h2 — Kf6, Lf1, Be5, g3, h4. Remi. 1. hxcg3 h3 2. Sxb3 Lxb3 3. g4! Kg5 4. Ke4 Kf6 5. Kf3 Lf1 6. Kf2 Lb3 7. Kg3 och remi.

1434 (Hall) Kh4, Th1, Lb5, e5 — Kh7, De6, Te2, e8. Remi. 1. Kg5f Kg8 2. Th8f Kf7 3. Th7f Kf8 4. Th8f Dg8 5. Txcg8f Kxcg8 6. Lc4f Kh7 7. Ld3f och evig schack.

1435 (Hall) Kf6, Tb1, Ld4, g4, Sf5 — Kh8, Dd5, Te4, g3. Remi. 1. Kg6f Txd4 2. Tb8f Dg8f 3. Txcg8f Kxcg8 4. Kh5 Td5 5. Kh4 Td3 6. Se7f remi.

1436 (Hall) Kf8, Td7, Lf4 — Kh8, Tg6, h7, Bc6. Vinst. 1. Le5f Thg7 2. Lxcg7f Kh7 3. Le5f Kb6 4. Lf4f Kh5 5. Th7f Kg4 6. Kf7 Kf5 7. Th5f och vit vinner.

Lösarlista 1431—1436, nr 4/1968

	1431	32	33	34	35	36	S:a
K. Kaikko	51	6	3	3	3	3	51
E. Karlsson	39	9	3	3	3	3	63
P. Perkonoja	42	12	3	3	3	3	69
T. Sjödin	27	6	3	3	3	0	45
E. Svedberg	21	9	0	3	3	3	42

Kommentar till en studie med kommentar

Herr Stig Karlsson, Kronatorpsgatan 54 C, Malmö, föreslår i Halls studie nr 3/1968 draget 1. — Lf3f (i stället för 1. — Da8) med fortsättningen 2. Ke1 eller 2. Kf1 för att sedan fortsätta på i lösningen angivet sätt. 2. Kxf3 går givetvis ej för 2. — Df6f. Vit kan emellertid enklast besvara 1. —, Lf3f med 2. Txf3. Efter 3. Td3 kommer svart, som H. Fröberg påpekar, aldrig in i fästningen a1—a3—d3—d1.

Boknytt

Dr. Max Euwe: *Urteil und Plan im Schach*. 3. verb. und ausw. Auflage. Mit einem Beitrag von Kurt Richter. Walter de Gruyter & Co, Berlin 1968. Pris: DM 12.—.

Steinitz' grundsats att planläggningen måste grundas på den förhandenvarande positionella situationen var en revolutionerande nyhet. För oss är den en självklarhet. Den som kan tillämpa satsen säges ha känsla för ställningens krav eller äga en god positionsuppfattning. Man kan lära sig sådant och det är just vad Dr. Euwe avser med sin bok. Man skall så småningom kunna avgöra om man står på vinst och hur man i så fall skall vinna. I tio avsnitt behandlar han bl.a. bondemajoritet på damflygeln, springare mot dålig löpare, svaga bönder, starka fält, försvagning av kungsställningen etc., och i ett nyskrivet kapitel kommenterar Kurt Richter på sitt oefterhärmliga sätt en rad intressanta och lärorika fall ur modern mästarpraxis, som avser att belysa Dr. Euwes framställning. Här finns många nyttiga läxor för dem som trots ökat "variantplugg" inte längre kan vinna några partier.

E. U.

Hans Rasmussen: *Landsholdsklassens partier 1967*. Risskov 1967. Pris D. kr. 10.—.

Dansk Skak Unions 58. individuella mästerskap i Vejle 1967 hemfördes i Bent Larsens frånvaro av Børge Andersen. De 12 deltagarnas partier (66 till antalet) återges utan kommentarer men med en systematisk översikt av spelöppningarna. För svenska schackspelare kan det säkert vara intressant att se hur man spelar schack i landsmästerskapen i Nordens ledande schacknation.

E. U.

Problem

Bidrag och lösningar till
HILDING FRÖBERG,
Midgårdsvägen 8, 136 00 Handen

12475. Halvar Hermanson,
Unbyn

Matt i 2 drag

12476. J. Szöghy,
Ungern

Matt i 2 drag

12477. Torsten Jönsson,
Hälsingborg

Matt i 2 drag

12478. Herbert Hultberg,
Stockholm

Matt i 3 drag

12479. Baldur Kozdon,
Tyskland

Matt i 3 drag

12480. Antonio Piatasi,
Italien

Matt i 3 drag

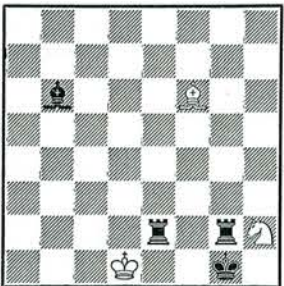
12481. Bo Jonsson,
Uppsala

Hjälp matt i 2 drag
A) diagrammet
B) alla pjäser flyttas
ett steg uppåt.

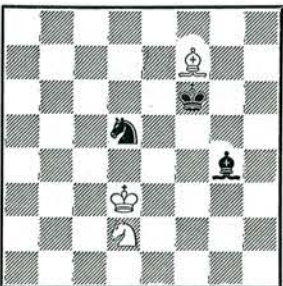
Lösningsfrist: 30 september.

12482. Elof Wikström,
Älvsbyn

Hjälp matt i 3 drag
2 lösningar

12483. A. J. Sobey,
England

Hjälp matt i 3 drag
Duplex

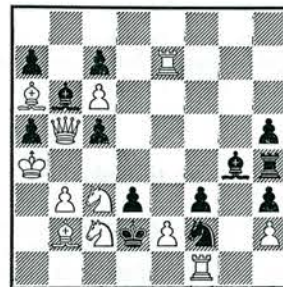
Rättelse: W. Karsch meddelar att nr 12474 är komponerad av Werner Schlitt (ej av W. Karsch), år 1959.

Ny problembok

"Albino og Pickaninny" är namnet på en ny bok av Walther Jörgensen, Danmark. Ur det väldiga material som dessa teman framställt har Jörgensen tillsammans med Jan Mortensen gjort ett urval på 84 representativa problem. När den svarta bonden står på 7:e raden kan den välja mellan 4 olika drag om den har 2 slagmöjligheter. Denna idé kallas "Pickaninny" som betyder negerpojke eller liknande. Den vita bondens motsvarande rörelse på 2:a raden benämnes "Albino" eftersom man inte gärna kan skriva vit negerpojke!

Ur boken väljer vi ett problem av Allan Werle och passar därmed på att komma med en senkommen hyllning till hans 60-årsdag den 8 febr. 1968 (Werle är närmare porträtterad på sid. 81, 1956). Se nr 12484! Inledningen är förstås dålig eftersom vit slår en figur i inl. 1. T×f2, men problemet är märkligt så till vida att Werle är den enda som lyckats framställa Albino tillsammans med Fleck-temat. Boken kostar bara 3:40 danska kr (inkl. moms). Adress: "Skakhuset", Studiestraede 24, Köpenhamn K, Danmark.

12484. Allan Werle,
Stockholm
TfS, 1943, Hed. omn.

Matt i 2 drag

Lösningar till problemen 12398—12408 och 11652, häfte 1

12398 (Widlert) 1. Db1. Föregångare av C. Bilfinger.

12399 (Savic) 1. Td5, men bil. 1. Te5†. Förspel: De3. 2. D×e3; e5. 2. Ld5; Df4. 2. T×f4; Ld3. 2. D×e6.

12400 (Larsen) 1. Sd7, 2. Se5; Se3-. 2. Sb6; Sd5. 2. Ld5; 1. Sd3? Sg4! Om Se3-? 2. Sb2. Somoff-temat eller Tema B. Svart öppnar vit linje, vilket tillåter självavskärning (red.).

12401 (Hoffman) 1. Sd5. Det betraktas som en konstruktiv svaghet att göra ett inledningsdrag med en S som står avlägset från svart kung. Lösaren måste ju ana att inl. skall göras med Sc7. Därför borde Lh8 stå på f6, ty i förförelsen 1. L×g5? 2. Dd1; Kd4? 2. De3 får Sc7 en funktion och Sc7:s avlägsna placering blir då acceptabel. Parad Sb2! (red.).

12402 (Wenick) 1. b4. En trevlig tvåa trots det stora pjäsuppbådet. Nyckeln raserar svarts starka försvar. Inga förförelser att notera (AG). Djävur inledning (EK).

12403 (Nemmer) 1. Lh1, men olöslig efter Sf5†! Författaren korrigerar genom att tillsätta svart Bg5 och flytta Te3 till e2.

12404 (Jensen) 1. Dc7, 2. Dh7; Kf5. 2. Lh8, Ke4. 3. Dc4; Ke6. 3. Tc5; Kg6. 3. Dg7; Kg4. 3. Dg3; Kd3. 2. Tb4, —. 3. Td4; Sc3. 3. D×c3; Svårlöst miniatyr — åtminstone för mig — med en fin kungstjärna efter Kf5 (KW).

12405 (Hultberg) 1. Le4, 2. Da1; D×c2. 2. D×c2, Ka1. 3. Db1; Dd3. 2. L×d3, e4. 3. Da1; Ka2. 3. Sb4; Dd4. 2. Sa3, Ka2. 3. Lb1; Dd8. 2. K×d8; Innehållsrik miniatyr med, ovanligt nog, svart D i diagrammet (KW och CJ).

12406 (Jörgensen) 1. Db7, 2. Db1; Lb4. 2. Se4, c4. 3. Se3; Lb6. 2. Sf1, c4. 3. Se7; 1. Se4? Lc7! 1. Sf1? Ld2! Två romerska länkningar där blottan består i frigörning av Sd5 och eftersom Lb4/Lb6 efter c4 även garderar e7/e3 framkommer mattförförelse som extra krydda (red.).

12407 (P. ten Cate) A) 1. Td4, Lc2. 2. Tc5, Se4; B) 1. Sd4, Lg8. 2. Te7, Sb5; Endast lösning A) uppvisar modellmatt. Passar inte alls denna gång (CJ). Experterna har ofta diskuterat värdet av modellmatt i detta sammanhang utan att komma till något beslut. Rent estetiskt sett bör även B) avslutas med modellmatt, men eftersom problemets idé är byggd på strategin i svarts spel får mattbildens skönhet en underordnad betydelse. Man kan konstatera att författaren misslyckats i sina strävanden att åstadkomma modellmatt i båda lösningarna, men detta spoliear inte uppgiften, ty idén som sådan är så bärkraftig att inga modellmatt krävs (red.).

12408 (Thorsson) Skenspel: 1. —, Ke5. 2. g×h3, Df4. Lösning: 1. Dh2, Ke4. 2. g×h4, Df3; Ställningen verkar kanske något överlastad i förhållande till innehållet (KW). Fascinerande (C.-Å. D.).

11652 (Stuedel) 1. Dc8, d×c8D. 2. Ke4, Df5; d×c8T. 2. Ke6, Tc6; d×c8L. 2. Kc4,

Nu är den här tredje schackboken

Jostein Westberg "Slutspel i schack"

SESAM en Aldus handbok

Pris 9:— + oms

I schackserien ingår:

Första schackboken
- pjäser och spelregler,
spelöppningar, kombina-
tionsspel, slutspel och
schackmästare och mästare-
partier

Pris 7:75 + oms

Andra schackboken
- spelöppning, strategi
och taktik

Pris 7:50 + oms

ALDUS/BONNIERS